Nr. 191. NALEŻYTOŚĆ POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM.

Kraków, Piątek 25 Sierpnia 1922.

Rok XLI.

NOWA REFORMA

„Nowa Reforma" wychodzi codziennie rano.

Prenumerata wynosi:

	rocznie	półrocznie	kwartalnie	miesięcznie
W miejscu	10200 Mk	5100 Mk	2550 Mk	850 Mk
z odnoszeniem do domu	12000 „	6000 „	3000 „	1000 „
W Polsce:				
z przesyłką pocztową	12000 „	6000 „	3000 „	1000 „
W innych państwach	19200 „	9600 „	4800 „	1600 „

Prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) uprasza się nadsyłać wprost do **Administracji „Nowej Reformy"** w Krakowie.

Redakcja: ulica Jagiellońska 10. Administracja: ul. św. Anny l. 3. Telefon Redakcji 41. Administracji 241. Dla rozmów **zamiejscowych 1572.**

Nr P. K. O. 140956; Konto Ziemski Bank Kredytowy w Krakowie.

Rękopisów nadsyłanych Redakcja nie zwraca.

Cena numeru pojedynczego wszędzie 40 Mp.

Prenumeratę przyjmują: Administracja „Nowej Reformy" ul. św. Anny 3. Biuro dzienników i księgarnia „Ruch" (dawniej J. Hopsas i A. Sa...), ulica Jagiellońska 9 Biuro M. Hupczyca, ul. Jagiellońska l. 7 i wszystkie krajowe i zagraniczne biura dzienników.

Ogłoszenia przyjmują: w Krakowie wszystkie biura dzienników i ogłoszeń. **W Warszawie** Reklama polska, Jasna 10, R. Mosse, Marszałkowska 124; L. i K. Metzl i Ska ul. Marszałkowska 130; I. Buchweitz, Marszałkowska 130, S. Buchweitz, Fredry 4. T. Pietraszek Marszałkowska 115, Wielkopolska agencja reklamy. Krakowskie Przedmieście 71, Unger, Senatorska 12, M. J. Freid, Rymarska 16, Międzynarodowe biuro ogłoszeń i Galerja Luxenburg, J. Librod, Marszałkowska 118; **w Poznaniu** Polska agencja reklamy „Par", Rycerska 8, Wielkop agencja reklamy, Gwarna 19; **w Wilnie** S. Jutan, Niemiecka 4, Jankowski-Gradowski Wielka 96; **we Lwowie** St. Sokołowski, biuro dzienników H. Buchstab, M. Brück; **we Wiedniu** R. Mosse, M. Dukes Nachf., Haasenstein et Vogler, H. Schalek, Bock et Herzfeld, E. Braun, J. Danneberg, J. Rafael, Oest. Anzeige-Ges. „Ifra", Wollzeile 12, „Inges", Franz-Josef Kai 7; **w Berlinie** „Ala", Krausenstr. 38.

Ogłoszenia (inseraty) przyjmuje Administracja „Nowej Reformy" za opłatą od miejsca wiersza milimetrowego za raz Mk 25·—. Za układ tabelaryczny, cyfrowy, skombinowany o 50 procent drożej. — **Nekrologi** Mk 40. za miejsce wiersza. — **Nadesłano** po Mk 65·— od wiersza milimetrowego. — **Głosy publiczne** po Mk 80·— od wiersza. — Na pierwszej stronie 120 Mk od wiersza. Drobne ogłoszenia po 20 Mk od słowa. — **Załączniki** do „Nowej Reformy" (prospekty, cyrkularze, ogłoszenia i t. p.) przyjmuje się wedle umowy.

Prostolinijność polityki niemieckiej

Kraków, 24 sierpnia.

Kierownicy polityki niemieckiej, publicyści i dziennikarze zapewniają codziennie, że Niemcy chcą przedewszystkiem wypełnić zobowiązania, wynikające z traktatu wersalskiego a następnie, jeżeli nie równocześnie, przystąpić do ekonomicznej i politycznej odbudowy Niemiec. Jest to polityka tak prostolinijna, a zarazem tak uzasadniona, że zasługiwałaby na uznanie największych nawet wrogów Niemiec.

W praktyce polityka ta wygląda jednak zupełnie inaczej. Wykonywanie traktatu wersalskiego polega na ciągłem jego sabotowaniu. Nie było dotąd ani jednego wypadku, ażeby rząd niemiecki wykonał jakiekolwiek zobowiązanie traktatowe bez oporu, bez zastrzeżeń i bez wybiegów. Niestety, niejednolity front polityczny po stronie koalicji sprzyjał wykrętnej polityce rządu niemieckiego, a nawet zachęcał go do niej.

Odbudowa ekonomiczna Niemiec odbywa się w ten sposób, że Niemcy nie chcą płacić odszkodowań wojennych pod pozorem niemożności, ale wydają miljardowe kwoty na budowę i zakupno okrętów handlowych, na pożyczki dla właścicieli warsztatów okrętowych, na budowę nowych kolei, na projekty kanałów spławnych. Idą także miljardy na wyrób broni i materjałów wojennych nie tylko dla Niemiec, ale także dla Rosji.

Nazajutrz. po podpisaniu traktatu wersalskiego, Niemcy głośno mówili, że uważają go za świstek papieru, mający wartość tylko o tyle, o ile zatknięty jest jako sztandar na bagnecie francuskim. Niemcy nie zrezygnowali ani z Alzacji i Lotaryngji, ani z Poznańskiego, ani ze Śląska Górnego. Czekają na wojnę odwetową i czynią do niej przygotowania.

W ten sposób prostolinijność polityki niemieckiej szwankuje mocno. A może ta prostolinijność istnieje, tylko jest odmiennego rodzaju od prostolinijności, wspomnianej na wstępie? Zamiast haseł, prawiących o chęci wykonania traktatu wersalskiego i o pokojowej odbudowie Niemiec, należy tylko podstawić właściwe uczucia, streszczające się w nieprzejednanej żądzy odwetu.

A jednak każde prawie powodzenie polityczne Niemiec, połączone jest z wielką dawką rozczarowania. Traktat z Rapallo, który miał wstrząsnąć posadami koalicji podczas konferencji genueńskiej, okazał się instrumentem zbyt kruchym. Mur koalicji, aczkolwiek osłabiony, wytrzymał uderzenie tego taranu. — Triumf Niemców był przedwczesny.

W bieżącym miesiącu każdy dzień konferencji londyńskiej dawał Niemcom sposobność do zacierania rąk. Lloyd George, który tak usilnie zapraszał Poincaré'go do Londynu, z niemniejszą usilnością obalał następnie wszystkie po kolei wnioski premjera francuskiego. Wreszcie konferencja została zerwana. a Poincaré'go, odjeżdżającego do Paryża, Lloyd George, wbrew zwyczajowi, nie odprowadził na dworzec kolei. Zerwanie z Francją?... Ale Poincaré złożył na odjezdnem wieniec na grobie nieznanego żołnierza angielskiego i przypomniał Anglji braterstwo broni, zawarte w dniach strasznej grozy.

Okrzyki triumfu w Niemczech dosyć rychło zamilkły. Przyszła kolej na refleksje. Mur koalicji znowu został wstrząśnięty, ale nie runął. Na wyłomie stoi Poincaré, a Lloyd George z pewnością nań powróci. Lloyd George lubi czasem bawić się w Achillesa i dąsać w swoim namiocie. A tymczasem Niemcy nie wiedzą, co mają robić. trudzą się nad odgadnieniem najbliższej przyszłości. Nie wiedzą, jak daleco liczyć mają na Lloyd George'a, są zupełnie zdezorjentowani. Kanclerz niemiecki, dr Wirth, w rozmowie z korespondentami prasy zagranicznej w Berlinie, a następnie w rozmowie z korespondentem »Daily Chronicle«, bardzo szeroko rozwodził się nad opłakanem położeniem ekonomicznem Niemiec i niemożnością płacenia odszkodowań, równocześnie jednakże przekazał angielskiemu i francuskiemu urzędowi wyrównawczemu 500.000 funtów szterlingów. Kanclerz Wirth w owych interwiewach miał głośno brzmiące frazesy dla uspokojenia nacjonalistów — zaś brzęczące funty szterlingów dla Francji i Anglji. Wiara w przyszłe rozpadnięcie się koalicji swoją drogą, a przekonanie, że jednak trzeba zapłacić. i to dosyć dużo, swoją drogą. Wiedziony takiem przekonaniem, dr Wirth będzie mógł porozumieć się z Poincaré'm. I to będzie dopiero prostolinijna polityka Niemiec.

Wizyta w Bukareszcie

Warszawa, 23 sierpnia (Tel wł.) W połowie września Naczelnik państwa udaje się **do Bukaresztu,** aby złożyć dawno zapowiedzianą **wizytę królowi rumuńskiemu.** W podróży tej towarzyszyć będzie Naczelnikowi państwa minister spraw zagranicznych Narutowicz i poseł Florescu.

Jesienią król rumuński **rewizytować będzie Naczelnika państwa w Warszawie.**

MIN. DAROWSKI W ŁODZI.

Warszawa, 23 sierpnia (Tel. wł.) W związku ze strajkiem, jaki wybuchł w Łodzi w przemyśle włókienniczym, dziś rano udał się tam minister pracy Darowski. W nocy ze środy na czwartek minister Darowski pojedzie **w towarzystwie** wyższych urzędników swego ministerstwa do Katowic w celu **zapoznania się z miejscową polityką socjalną i z potrzebami robotników na polskim obszarze Gór. Śląska.**

Urzędnicy na razie nie otrzymają zasiłków

Warszawa, 23 sierpnia (Tel. wł.) Ministerjum skarbu **odmówiło wydania jakichkolwiek zasiłków dla urzędników na miesiąc sierpień i wrzesień.** Decyzja ta wywarła w kołach urzędników **przygnębiające wrażenie,** albowiem uregulowanie uposażenia na podstawie nowego projektu ustawy jest, jak się zdaje, dość dalekie.

WYBORY A URLOPY URZĘDNICZE.

Warszawa, 23 sierpnia (Tel. wł.) Ministerjum spraw wewn. projektuje **cofnięcie urlopów** dla swoich urzędników na czas przedwyborczy.

SZKOLNICTWO ŻYDOWSKIE W WILEŃSZCZYŹNIE.

Warszawa, 23 sierpnia (Tel. wł.) Przybyła tutaj delegacja wileńskiej gminy żydowskiej, którą premjer Nowak przyjmie w nadchodzący piątek dla omówienia postulatów gminy w sprawie szkolnictwa żydowskiego w Wileńszczyźnie.

Fiasko agitacji bolszewickiej

Warszawa, 23 sierpnia (Tel. wł.) Skuteczne tropienie organizacji bolszewickiej przez służbę bezpieczeństwa, doprowadza, jak donosi »Kurjer«, do irytacji nielicznych niedobitków bolszewizmu w Polsce. Świadczą o tem **listy z pogróżkami,** jakie otrzymują organy policyjne. Dzisiaj otrzymały one podobny list, w którym zawarta jest groźba urządzenia w b. tygodniu krwawego piątku. Rzecz prosta, że tych pogróżek **nikt nie bierze na serjo.**

Umizgi szwajcarskich i francuskich finansistów

Warszawa, 23 sierpnia (Tel. wł.) W pierwszych dniach września przybywa do Polski **delegacja bankierów i finansistów szwajcarskich w celu nawiązania ściślejszego kontaktu pomiędzy przemysłem polskim a szwajcarskim.** Delegacja zwiedzi ważniejsze centra przemysłowe, Górny Śląsk, Zagłębie naftowe oraz lwowski Targ Wschodni. W tymże czasie i w tych samych celach przybywa do Polski **delegacji finansistów francuskich.**

Ukraińcy wobec wyborów

Lwów, 23 sierpnia (Tel. wł.) »Gazeta Poranna« donosi: Wśród Ukraińców w kraju rozwinął się silny prąd **za wzięciem czynnego udziału w wyborach,** a mianowice za skorzystaniem z czynnego i biernego prawa wyborczego. Od Petruszewicza z Wiednia przyszła dyrektywa inna, wszelako głos dyktatora **stracił w ostatnim czasie bardzo na walorze** tem bardziej, że rządowi ukraińskiemu w Wiedniu grozi już **zupełne bankructwo finansowe.** Działacze ukraińscy w kraju głoszą ponadto już otwarcie, że nie mogą poddawać się ślepo rozkazowi emigrantów wiedeńskich, nie znających obecnych stosunków w kraju. W sprawie wyborów do Sejmu nie powzięli Ukraińcy dotychczas żadnej decyzji, prawdopodobnem jest jednak. że wypadnie ona po myśli tych, którzy są za wzięciem udziału w wyborach, o ile emigracja wiedeńska w ostatniej chwili nie wywrze presji w kierunku odmiennym.

Starorusini natomiast są bezwzględnie **za wzięciem udziału w wyborach, żądają jedynie pewnych koncesyj na polu administracyjnem i kulturalnem.** W tym duchu toczyć się będą narady dra Zajasa, Liskowackiego i ks. Kosteckiego **z premjerem i ministrem spraw wewnętrznych.** Stanowisko powyższe Starorusinów wpłynąć musi naturalnie również na stanowisko Ukraińców, którzy mogliby znaleźć się w sytuacji takiej, że całą ludność Małopolski wschodniej reprezentowaliby **posłowie staroruscy.**

Wszystko to wyjaśni się na konferencjach w Warszawie.

Zjazd Małej ententy i Polski

Warszawa, 23 sierpnia (PAT). Dnia 27 bm. odbędzie się w Pradze zjazd ministrów zagranicznych małej ententy i Polski dla omówienia i ewentualnego **uzgodnienia stanowiska wobec spraw stojących na porządku dziennym najbliższych zebrań Ligi narodów.** Jako delegat rządu polskiego wyjechać ma na zjazd poseł Rzeczypospolitej polskiej w Pradze p. Erazm Piltz w towarzystwie dra Badera, p. Hempla i dra Łosia. Po spełnieniu powierzonej mu misji p. Piltz wyjedzie na urlop.

Warszawa, 23 sierpnia (Tel. wł.) Wbrew informacjom niektórych pism na konferencji praskiej **nie będzie omawiana sprawa przystąpienia Polski do małej ententy.**

PROTEST RZĄDU WĘGIERSKIEGO.

Eilwese, 23 sierpnia (PAT). Rząd węgierski postanowił wysłać na ręce Rady najwyższej **protest przeciwko obradom praskim,** a to z tego powodu, że zwołanie tej konferencji sprzeciwia się traktatowi, zawartemu w Trianon.

Obrady Ligi narodów

Warszawa, 23 sierpnia (Tel. wł.) Dnia 30-go bm. odbędzie się w Genewie posiedzenie Rady Ligi Narodów. Na porządku dziennym między innemi **zwrot rządowi norweskiemu za kontyngent wojskowy stacjonowany na Wileńszczyźnie; dalej sprawa składów dla materjałów wojskowych polskich w Gdańsku oraz sytuacja finansowa w. m. Gdańska,** wreszcie sprawa mniejszości niemieckiej w Polsce i mniejszości narodowych na Łotwie.

Delegatem rządu finlandzkiego do Ligi Narodów mianowany został b. minister spraw zagranicznych Holsti. Przed plenarnem posiedzeniem Ligi Narodów, wyznaczonem na 4 września, odbędzie się w Genewie **konferencja przedstawicieli państw bałtyckich i polskich** w sprawie wspólnego traktowania niektórych spraw na plenum Ligi.

Protest rządu kowieńskiego w Lidze narodów

Wilno, 23 sierpnia (AW). Litewskie ministerstwo spraw zagranicznych otrzymało zawiadomienie z sekretarjatu generalnego Ligi Narodów, że protest rządu litewskiego w sprawie wypadków na Wileńszczyźnie i w pasie neutralnym został zaliczony do spraw, co do których **Liga Narodów sama osądzi, czy mają być zaliczone do porządku dziennego jej obrad.**

Zastój w Czechosłowacji

Cieszyn, 23 sierpnia (AW) Frysztacki »Robotnik Śląski« pisze:

W hutach żelaznych we Frysztacie **wypowiedziano w sobotę posady** reszcie znajdujących się tam urzędników. W zakładach Skody w Pilznie **wydalono masę urzędników,** w zakładach witkowickich **wydalono od roku 1921 9000 robotników.** Z powodu zmniejszonej frekwencji śląskie koleje krajowe ograniczyły przed kilku dniami w dużym stopniu ilość kursujących tramwajów.

Głód w Rosji

Genewa, 23 sierpnia.

Wiadomości, dotyczące zbiorów w Rosji, są w dalszym ciągu **niepokojące.** Obecnie donoszą z okręgu Buzułuku w gub. Samarskiej. na wschód od Wołgi o panującej tam **suszy.** Nawet w okolicach znajdujących się w warunkach stosunkowo najlepszych, zbiory są znacznie niższe od normalnych. Depesza z Czelabinska donosi, że mimo deszczów, które spadły w tygodniu ubiegłym, opóźnione zbiory będą w znacznej części stracone. Do organizacji pomocy głodnym w Rosji wysłano naglącą prośbę o udzielanie w dalszym ciągu pomocy tym okręgom.

Walki w Irlandji

Leafield, 22 sierpnia (PAT). Po zajęciu miast Bauden i Dunmauwai w hrabstwie Cork, wojska **rządowe są panami sytuacji.** Główne operacje wojenne są w rzeczywistości **zakończone.** — Wznowienie komunikacji pomiędzy częściami wolnego państwa mogło być uskutecznione niemal bez przeszkód. Wojska powstańcze **cofnęły się w góry i przeszły do systemu walk podjazdowych,** nie może to jednak wpłynąć poważnie na zmianę sytuacji.

ZAMORDOWANIE SZEFA RZĄDU IRLANDZKIEGO.

Londyn, 23 sierpnia (PAT). Michał Collins, szef prowizorycznego rządu irlandzkiego, **zamordowany został z zasadzki w Bandon hr. Corck.**

Londyn, 23 sierpnia (PAT). Wiadomość o zamordowaniu Collinsa wywołała tu **powszechne oburzenie.** Sztab jeneralny armji irlandzkiej wydał odezwę, w której nawołuje armję do **zachowania spokoju** i wytrwałego kontynuowania dzieła, które zapoczątkował Collins.

Ordynacja wyborcza do Sejmu

Chcąc uprzystępnić szerokim kołom wyborców zapoznanie się z nową ordynacją wyborczą do Sejmu i Senatu, podajemy w streszczeniu najważniejsze jej postanowienia.

KTO MA CZYNNE PRAWO WYBORU?

Prawo wybierania posłów do Sejmu, wyjąwszy osób wojskowych w czynnej służbie, każdy obywatel Rzeczypospolitej polskiej bez różnicy płci, który w dniu 18 sierpnia 1922 r. w dniu ogłoszenia wyborów, ma ukończonych lat 21.

Każdy wyborca ma prawo głosować tylko w tym okręgu, w którym mieszka przynajmniej od przedednia ogłoszenia w dzienniku ustaw.

Każdy może głosować tylko osobiście, w żadnym wypadku nie wolno głosować przez pełnomocników.

KOMU NIE PRZYSŁUGUJE PRAWO GŁOSOWANIA.

Nie przysługuje prawo głosowania:

1) pozbawionym całkowicie lub częściowo własnowolności. tudzież upadłym dłużnikom w czasie trwania tego stanu;

2) pozbawionym władzy ojcowskiej względnie rodzicielskiej w czasie trwania tego stanu;

3) skazanym prawomocnie wyrokiem sądowym bez względu na rodzaj przestępstwa, jeżeli zarazem orzeczono oddanie, względnie dopuszczalność oddania pod dozór policyjny lub do domu poprawy na czas trwania dozoru lub pobytu w domu poprawy. — W każdym razie przez 3 lata po prawomocności wyroku;

4) prawomocnie skazanym:

a) za zbrodnie oraz przekroczenia kradzieży, sprzeniewierzenia, uczestnictwa w tychże, oszustwa i kuplerstwa;
b) za przestępstwa o środkach zaradczych przeciw nierzetelnemu postępowaniu w czynnościach kredytowych;
c) za przestępstwa przeciw udaremnieniu egzekucji;
d) za przekroczenie przepisów, mających na celu położenie tamy opilstwu;
e) za przestępstwa, popełnione przeciw polskiej sile zbrojnej;
f) za występki z ustawy o ochronie wyborów;
g) za przestępstwa z ustawy o lichwie żywnościowej i niektóremi przedmiotami użytkowemi;

Pozbawienie prawa wybierania trwa we wspomnianych wypadkach do czasu w odnośnych ustawach karnych podanego, najwyżej 10 lat po odbyciu kary.

KTO MOŻE BYĆ WYBRANY POSŁEM.

Wybrany może być każdy obywatel Rzeczypospolitej polskiej, posiadający prawo wybierania. osoby wojskowe w służbie czynnej, niezależnie czy mieszka w kraju czy zagranicą, który do dnia ogłoszenia wyborów ukończył 25 lat.

OGRANICZENIA DOTYCZĄCE URZĘDNIKÓW PAŃSTWOWYCH.

Państwowi urzędnicy administracyjni wszelkich dykasteryj oraz sędziowie i urzędnicy sądowi, nie mogą być wybierani w tych okręgach wyborczych, w których pełnią swą służbę. Nie dotyczy to jednak tych urzędników. którzy pełnią służbę przy władzach centralnych.

Wobec powyższych postanowień, profesorzy szkół średnich i nauczyciele, mogą być wybierani na posłów w okręgach, w których pełnią swe zawodowe czynności. Pracownicy państwowi i samorządowi (a więc także profesorzy szkół średnich i nauczyciele szkół powszechnych) z wyjątkiem ministrów, podsekretarzy stanu i profesorów wyższych uczelni. w chwilą wyboru na posła otrzymują na czas trwania mandatu poselskiego bezpłatny urlop, czyli, że przez ten czas tracą swe pobory służbowe. Liczą się im jednak lata, spędzone na wykonywaniu mandatu, do lat służby

Tosamo dotyczy wojskowych, wybranych na posłów; zostają przeniesieni w stan nieczynny. tracą pobory służbowe i nie mają prawa noszenia munduru.

LICZBA POSŁÓW, OKRĘGI WYBORCZE I OBWODY GŁOSOWANIA.

Na obszarze całej Rzeczypospolitej wybiera się 444 posłów. z których 372 przypada z list, wystawionych w okręgach. a 72 posłów z list państwowych. Dla wyborców dzieli się cały obszar Rzeczypospolitej na 64 okręgów. Każdy okręg wyborczy dzieli się na obwody głosowania tak, żeby:

1) żaden obwód nie liczył więcej niż 3000 mieszkańców;

2) żaden wyborca nie miał z mieszkania dalej do lokalu wyborczego aniżeli 6 klm.;

3) nie tworzono obwodów wyborczych z różnych gmin lub ich części.

Podział okręgu wyborczego na obwody przeprowadza władza administracyjna I instancji, wyznaczając równocześnie lokal wyborczy. ile możności w środku każdego obwodu.

KOMISJE WYBORCZE.

Są trzy komisje wyborcze:

1) Państwowa komisja wyborcza;
2) Okręgowe komisje wyborcze;
3) Obwodowe komisje wyborcze;

Nadzór zaś nad czynnościami wszystkich komisyj wyborczych, sprawuje jeneralny komisarz wyborczy. którego mianuje Prezydent Rzeczypospolitej na wniosek prezydenta ministrów. Takim jeneralnym komisarzem został już zamianowany p. dr Tadeusz Bresiewicz, sędzia sądu najwyższego w Warszawie.

SKŁAD KOMISYJ WYBORCZYCH.

Państwowa komisja wyborcza składa się z jeneralnego komisarza wyborczego. jako przewodniczącego oraz z 8 członków, względnie ich zastępców, przedstawionych jeneralnemu komisarzowi wyborczemu przez 8 najliczniejszych klubów ustępującego Sejmu i to przed upływem 8 dni od dnia ogłoszenia wyborów, t. j. do 26 sierpnia b. r.

Okręgowa komisja wyborcza składa się z przewodniczącego i 5 członków. Przewodniczącym komisji, względnie jego zastępcą, jest sędzia, urzędujący w okręgu wyborczym, a mianowany przez jeneralnego komisarza wyborczego na wniosek prezesa sądu apelacyjnego; jednego członka komisji, względnie jego zastępcę, mianuje wojewoda. Pozostałych 4-ch członków komisji okręgowej w okręgach wyborczych Warszawa, Łódź, Kraków, Lwów, Poznań, wybiera Rada miejska, w innych zaś okręgach wyborczych dwóch członków i dwóch zastępców mianuje Rada miejska, a dalszych dwóch i ich zastępców sejmik powiatowy, który jest równoznaczny z Radą powiatową — zgromadzenie przełożonych gmin danego powiatu.

Komisja przewodniczących komisyj okręgowych nastąpić ma do dnia 28 sierpnia b. r., a wybór członków komisyj okręgowych do dnia 30 sierpnia b. r., gdyby do dni dwunastu od dnia ogłoszenia wyborów, t. j. obecnie do 30 sierpnia Rady miejskie nie dokonały wyborów członków okręgowych komisyj wyborczych, w takim razie przewodniczący okręgowej komisji wyborczej mianuje tych członków, którzy urzędować będą aż do chwili dokonania prawomocnego wyboru. Mianowanie takie musi być niezwłocznie ogłoszone wraz z motywami.

Wybór odbywa się kartkami. Przeciw wyborom dopuszczalny jest protest w ciągu dni 14 od dnia ogłoszenia wyboru członków komisji do przewodniczącego okręgowej komisji wyborczej. Protesty takie rozstrzyga Senat sądu okręgowego.

Przy okręgowych komisjach wyborczych ustanowieni będą komisarze wyborczy, mianowani przez ministra spraw wewnętrznych, którego zadaniem jest przeglądanie wszelkich aktów wyborczych. badanie wszystkich uchwał, wydawanych przez okręgowe komisje wyborcze i zaskarżania orzeczeń tych komisyj w ciągu 48 godzin do sądu najwyższego z powodu nieprzestrzegania przepisów ustawowych.

Obwodowa komisja wyborcza składa się z przewodniczącego, względnie jego zastępcy, których mianuje okręgowa komisja wyborcza, tudzież z 4-ch członków, z których jednego mianuje władza administracyjna I-szej instancji. zaś trzech członków i tyluż zastępców mianuje Rada gminna.

Przewodniczący i wszyscy członkowie komisji powinni być wyborcami obwodu, względnie gminy, której obwód jest częścią; od tej zasady wolno odstąpić tylko odnośnie do członka mianowanego przez władzę polityczną, atoli za zgodą okręgowej komisji wyborczej.

Tu także wybór odbywa się kartkami.

(C. d. n.)

Blok mniejszości narodowych

Blok mniejszości narodowych, utworzony w atmosferze walki wypowiedzianej przez nacjonalizm obywatelom polskim innej narodowości. powstał, jak wiadomo, na obradach mniejszości, odbytych w Warszawie dnia 17 b. m. Według sprawozdań prasy niemieckiej w Polsce, na posiedzenie przybyli przedstawiciele Białorusinów, Ukraińców, Rosjan, Żydów i Niemców: byli też prawie wszyscy obecni posłowie niemieccy i żydowscy do Sejmu Ustawodawczego.

Z ramienia Niemców obecni byli: pp. Behrens, prezes Związku Niemców, poseł Spickermann, pos. Hasbach, Graebe, Steinberg, Seidler, Heidelck i Neumann.

Z ramienia Białorusinów obecni byli: pp Łuczkiewicz, Kryński, Taraszkiewicz i Podhorski.

Z ramienia Rosjan: pp. Serebriannikow i Kasperowicz.

Z ramienia Ukraińców pp.: Wasilczuk (Chełm) i Czerkawski (Wołyń).

Z ramienia Żydów pp.: Gotlieb, Gruenbaum, Lewite, Koerner (Rada Narodowa). rabin Deutscher i Kirschbraun (ortodoksi), p. Schiper i Priłucki.

Po dyskusji podpisano następującą deklarację:

»Warszawa, 17 sierpnia 1922 r. Aby wyrównać niesprawiedliwości, które wyrządza ordynacja wyborcza mniejszościom narodowym w Rzeczypospolitej Polskiej, my niżej podpisani przedstawiciele Białorusinów, Niemców, Rosjan, Ukraińców i Żydów, organizujemy Zjednoczony Komitet Wyborczy mniejszości narodowych. do którego każda z wymienionych narodowości deleguje po trzech przedstawicieli«.

Z ramienia Niemców do Komitetu wejdą pp. Hasbach, Spickermann i Heidelck.

Z ramienia Żydów do Centralnego Komitetu Wyborczego weszli: pos. Grünbaum, p. Priłucki i p. Kirszbraun.

Warszawa, 23 sierpnia (AW). Utworzony w zeszłym tygodniu blok wyborczy mniejszości narodowych **jest zagrożony według prasy żargonowej, z powodu niezgody między stronnictwami żydowskiemi.**

Przerażający bilans katastrofy w Pucku

Półmetrowa bomba trafiła w tłum. — Z górą 100 rannych. — Liczba zmarłych zwiększa się z dniem każdym. — Śmierć całej jednej rodziny. Trupy kobiet i dzieci. — Marynarze kozikami obrzynają strzępy rozszarpanych członków. — Stosy rannych w ciężarowcach. — Rozgrzeszenie „in articulo mortis“. — Kardynał Kakowski na stanowisku. — Winowajca porywa się na swe życie. — Zbrodnicze niedbalstwo organizatorów. — Wykaz strat.

Puck, 21 sierpnia.

W ten dzień, dzień 15 sierpnia, brzeg Pucki obchodził podwójne święto: ogólne i swoje, lokalne— rocznicy batalJonu morskiego. Złowrogi omen zdarzył się u samego początku uroczystości: rozpędzony propeller aeroplanu strzaskał ramię mechanikowi Matysikowi.

A kiedy popołudniu zebrało się około 1.200 osób na wybrzeżu po wyścigach łodzi i pływakach, nastąpiła chwila katastrofy.

Spokojnie i z zaufaniem przypatrywał się tłum, jak na wodę spuszczony zakołysał się, niby olbrzymi ptak, hydroplan wojskowy. W oczach tłumu załadowano kilkanaście podłużnych półmetrowych bomb.

Ćwiczenia w rzucaniu bomb na morzu! Serce zamiera nam wszystkim! Rzeźki wiatr zrywa się od morza i uderza nam w twarze.

Własna morska flotylla powietrzna!

Siadają lotnicy. pilot-chor. Stępniewski, bombomiotacz inż. kapitan Witkowski, pasażer kpt. Kobza.

Jest godzina 6. Lekko po linji pochyłej zrywa się z zielonej wody hydroplan. Chwiejno, niby mewa kokietująca fale, wyciąga pierwszą linję, aż wreszcie bierze równy kurs i potężnemi kołami wzbija się na kilkaset metrów w górę.

Mają niebawem wzlecieć inne hydroplany.

Dążymy do nich.

Uszedłszy kroków ze 200, zatrzymujemy się jednak, by patrzeć, jak piorunową szybkością z pełnego morza zbliża się huczący hydroplan.

W oczach zwiększa się, rośnie; widać śmigę, jak toczy za nim drżącą aureolę.

Już jest tuż; płynie nad głowami i huczy; zniża się jeszcze...

I nagle — jedna z tych olbrzymich bomb — jaskrawo żółta maczuga, przez mgnienie oka zawisa nad tłumem ,odrywa się od cielska płatowca i jak dojrzały owoc zaczyna spadać na ziemię.

Zapewne trwało to sekundę, a przecież spadanie to było długie, jak wiek. Wewnątrz wiara pewna i mocna: wszystko wyliczono — spadnie w morze... a przecież w oczach rzeczywistość — żółta plama w powietrzu i mrowiący w dole tłum.

Huk... Potężna fala powietrza uderza o nas.

Kotłowanie się.

...I oczom rozwiera się widok strasznej masakry.

Mnóstwo ciał drga na twardem podklepisku molu.

A najstraszniejsze twarze tych już nieruchomych, usta rozwarte, oczy wysadzone z orbit, ciała w skurczu zgięte.

Hydroplan zatoczył koło następne i znów z ponurym warkotem śmig rośnie w oczach, idzie ku brzegowi.

W szaleństwie z okropnego pobojowiska rzuca się do ucieczki tłum.

Widzą to z hydroplanu. Paru linjami spiralnemi zawija lot na miejscu i kładzie się na falę.

Brzeg jęczy...

Już kilku przytomnych marynarzy krząta się koło rannych.

W kałużach krwi, która czarnemi skrzepami znaczy piasek, leży około 40 osób; zieją okropne rany brzucha, nóg, głowy; wstrząsające wrażenie zwłaszcza robią kobiety i drobne dzieci; jest ich kilkanaście.

W jednem miejscu rozszarpana straszliwą siłą wybuchu leży cała rodzina — sierżanta Jelonka: ojciec, matka i dwoje dzieci. Wszyscy zabici; okropny trup Jelonkowej, obnażony do połowy krwawi miazgą rozwalonego tułowia.

Marynarze scyzorykami ucinają rannym zwieszające strzępy ciała; kanonik ks. Sonik z Kielc przyklęka przy konających i udziela im rozgrzeszenia. Niebawem przybywa kardynał Kakowski z gwardjanem ojcem Romualdem, komunikantami i olejami św.

Nadjeżdżają samochody ciężarowe. Zbierają krwawy plon: 5 trupów, w tem jeden sześcioletniej dziewczynki, 40 bardzo ciężko rannych; już w drodze do szpitala pięciu następnych umiera. 40 lżej rannych leży dziś po lazaretach Pucka i w Gdańsku.

Szpital oblegn wzburzony tłum publiczności. Nie mogą się dostać. Podobno rozlokowano ofiary nawet po przedpokojach i korytarzach. Ściągnięto natychmiast lekarzy z Wejherowa i Gdańska.

Aresztują kapitana Witkowskiego. Jest to były lotnik jeszcze niemieckiej armji; pochodzi z Kowalewa pod Toruniem.

Rzucając bombę, chciał osiągnąć efekt, trafiając w morze tuż przy brzegu i źle obliczył — bomba upadła o dwa metry od wody. Kapitan Witkowski w rozpaczy targnął się na własne życie, co jednak w porę udaremniono.

Jak jednak należy piętnować zbrodniczą niedbałość organizacji uroczystości, skoro ani morze, ani brzeg nie były zabezpieczone? po morzu mijały się łodki; katastrofa, acz mniejsza, mogła nastąpić i przy wrzuceniu bomby w morze.

Ofiary katastrofy.

Komendant policji p. Hrmuła ustalił następującą listę ofiar: Zabici: Mikołaj Jezień, Bazyli Kowalew, Antoni Mostalarek, Andrzej Gański, marynarze, Wacław Toczyński. syn komandora podporucznika zmarł z ran. Rodzina sierżanta Jelonka, a to: ojciec, matka, i dwoje dzieci (córki) na miejscu zabici.

Ciężko ranni.

Stanisław Lipczyński, bocman; Stanisław Gembald, chorąży; Kazimiera Narkiewiczowa, żona por.; Bruno Górny, syn inspektora szkolnego; dr Stanisław Klimecki, adwokat z Krakowa; Jadwiga Miołkowa, żona kupca (Puck); E. Daszowski, syn rest. (Puck); Jan Krabowski, syn budown. (Puck); Erna Makeig, córka fabrykanta (Puck); Marjan Górski, bocman (bardzo ciężko ranny); Kubas, urzędnik dow. flot.; Apolonja Hajduk, fryzjerka (Puck), Jan Śledź, marynarz. Tad. Kuszewski i Stanisław, maryn., b. cięko ranni; Stanisław Małkowski, marynarz; Henryk Bartosiński, marynarz; Jan Górski.

Lekko ranni.

Andrzej Bigolt, uczeń (Swarzewo); Helena Matuszek (Puck), por. Markiewicz (Rzucowo); Józef Biskupski, urzędnik star. (Puck); Juljusz Kłodnicki (Puck); Józef Dudkiewicz, akademik (Kraków); Paweł Trybul, sekretarz magistracki (Puck); Józef Kałużny, st. przod. (Puck); Pelagja Żywicka i Anna (Puck); Jan Wróblewski, kier. urz. celn. (Puck), Feliks Czarnowski, fryzjer (Puck); Władysław Wizimirski, syn komendaata okręg. (Toruń), Franciszek Bielski, marynarz; Czesław Wiśniewski, marynarz: Stanisław Kłapotak, marynarz; Władysław Brymek .st. marynarz, Czesław Kołowicz, Władysław Żółkiewicz, rob. (Puck); Józef Bissa, stangret (Puck)

Lista nie jest jeszcze ukończona, gdyż wielu rannych znajduje się w prywatnem leczeniu.

MAŁY FEJLETON.

Nie znasz miłości?

Powiadasz młody człowieku, że miłość to głupstwo. — Moje zdanie inne: miłość to Szczęście i Błogosławieństwo. — Kto bez miłości żyje — pustkę ma w duszy.

Gdy miłość cię otoczy, radosny jesteś i pełen uśmiechów. — Oczy ci płoną a usta szepczą w ciszy wieczornej przesłodkie, cudne wyrazy i wydaje się tobie, że wiosna rozpoczęła swe gody pachnące i słońce zstąpiło z błękitnego nieba, aby ci skronie ozdobić swym blaskiem.

Wyciągasz w przestwór ramiona i pragniesz objąć uściskiem cały świat, przytulić mocno do piersi, rozpłomienić żarem własnego serca, wyzłocić promienną jasnością własnej duszy.

Miłość wyobrażam sobie jako postać świetlaną, zstępującą przy dźwiękach nieznanej muzyki do swego wybrańca. — Rozsypuje wonne kwiaty i snuje dokoła tęczową bajkę barw, niby przecudną pajęczynę, przez którą świat widzi się ślicznym stukolorowym snem.

Jawi się nagle, wyciągając ciepłe, dobre dłonie i ujmuje miękko głowę, usta swe spoiste kładąc na wargach oczekujących z tęsknotą jej pocałunku. — A gdy spoczną na nich, ginie świadomość wszystkiego.

Życie zmienia się w baśń wyczarowaną promieniem słońca, — dusza leci w świetlistą przestrzeń, nieznaną dotychczas i nasyca się gorącem tchnieniem miłości.

Przybywa Bóstwo wszechwładne i ujmuje serce w dobroczynne dłonie. Budzi w niem marzenia rojone w półsennych widzeniach i obdarza pełnią radości.

Rozbrzmiewa w duszy tysiąc dźwięków czystych i subtelnych i zanika w niej wszelkie zło. Jest pieśnią śpiewaną w dzień słoneczny przez istoty nadplanetarne, gdy wszystko tonie w złocistym pyle i cichem szczęściu.

Nie znasz miłości? — nie wiesz ile w niej pogodnej rozkoszy?

Pokochaj — a czarne twe oczy zdobne lśniącym aksamitem brwi spojrzą promiennie i uśmiech zakwitnie na twoich ustach.

Rozświetli ci się świat barwami tęczy i pójdziesz w słońce pełen przedziwnej radości. — Snop blasków padnie na głowę twoją i w duszy wyczaruje zjawę szczęścia. — Otulisz się przed chłodem rzeczywistości płaszczem mirażu i zstąpisz w zaczarowaną krainę baśni.

Ewa Ostroleg.

List dzieci warszawskich do dzieci na Górnym Śląsku

Po plebiscycie górnośląskim jedna z firm warszawskich ofiarowała dzieciom na Górnym Śląsku tysiąc kajetów szkolnych, na których umieszczono „Rotę“ i wiersz Makuszyńskiego. powtarzany obecnie przez wszystkie dzieci na G. Śląsku.

Wiersz ten, napisany w formie listu, pełen gorącego umiłowania ojczyzny, a mało u nas znany, poniżej przytaczamy:

Siostrzyczki drogie, drodzy braciszkowie,
Piszemy do was liścik ten króciuchny,
Najpierw o wasze pytając się zdrowie,
Potem o zdrowie ojca i matuchny.

List ten zaklęła jedna dobra wróżka
Słowem, co serca naoścież otwiera.
Więc każde słowo w nim ma kształt serduszka
A pocałunkiem każda jest litera.

List ten na wiosnę zakwitnie, jak wiśnie,
Bo w Polsce serca, tak jak kwiaty kwitną.
A gdy do piersi kto z was go przyciśnie,
Litera z czarnej stanie się błękitną.

A kiedy śląskie dziecko ojcu swemu
Obiad zaniesie do głębokiej stolni,
Wtedy gdzieś w głębi czarnego podziemu
List ten zaśpiewa, jak ptaszkowie polni.

Bo w nim jest taka wielka miłość nasza
I to ogromne, ogromne kochanie,
Co się serc waszych uśmiechu doprasza
I serca swoje śle wam ku zamianie.

O, dzieci śląskie! My tu bezustannie
Błagamy, byście byli z nami razem,
I wciąż śpiewamy to Najświęszej Pannie,
Przed Częstochowskim klękając obrazem.

A Ona kocha was, jak własna matka,
I łzy ma w oczach, kiedy mówi czule:
»Już się ich boleść skończy do ostatka,
I wnet do mego serca je przytulę!«

Siostrzyczki drogie, drodzy braciszkowie!
Wielkie tu dla was gotujemy święta,
A gdy z nas każde miłość wam swą powie,
Splakane wam się rozśmieją oczęta.

O, przybywajcie! co prędzej! co prędzej!
Chlebem was karmić będziem i sercami,
Czytać będziemy w cudnej polskiej księdze,
A Polska jako matka będzie z nami!

O, przybywajcie po Polsce sieroty!
Będzie nam razem jasno i słonecznie,
Noc będzie cicha, dzień nasz będzie złoty,
I tak już będzie wiecznie, wiecznie, wiecznie.

List ten na białej położymy chmurze,
O, wy najdroższe górnośląskie dzieci!
Więc kiedy oczy wzniesiecie ku górze,
To wam na serce gdzieś ze słońca zleci.

Kornel Makuszyński.

Wyjazd ministra oświaty dr Kumanieckiego do Warszawy

Kraków, 24 sierpnia.

Wczoraj wieczorem wyjechał z Krakowa do Warszawy nowomianowany minister oświaty, prof. Uniwersytetu Jagiellońskiego, dr Kazimierz Kumaniecki. Wyjeżdżającego ministra żegnał na dworcu wojewoda krakowski dr Gałecki oraz grono przyjaciół.

Minister Kumaniecki jest wychowankiem Uniwersytetu krakowskiego, w którym się później habilitował. Już jako student objawiał wielkie zainteresowanie się sprawami społecznemi i brał czynny udział w życiu młodzieży akademickiej, wśród której dla swych wielkich zalet charakteru zajął od początku wybitne stanowisko. Różne godności, jakiemi go koledzy obdarzali, piastował z wielką sumiennością i tem poczuciem obywatelskiem, cechującem całą jego późniejszą działalność.

Jako doskonały znawca prawa administracyjnego pracował prof Kumaniecki w rozmaitych gałęziach administracji państwowej i komunalnej, czas jakiś pełnił również obowiązki dyrektora biura statystycznego miejskiego w Krakowie.

Drożyzna bez hamulca

Kraków, 24 sierpnia.

Od miesiąca, a więc w okresie szalejącej drożyzny nie zebrała się ani jeden raz miejska komisja cennikowa przy urzędzie walki z lichwą, aby rozpatrzeć wnoszone niemal co kilka dni cenniki aprowizacyjne i ukrócić zapędy żywnościowych spekulantów. Członkowie komisji bawili na urlopach, a wobec wiadomości o bliskiem zamknięciu urzędów walki z lichwą i komisyj cennikowych, nie chcąc ściągać na siebie odium za nieuregulowanie cen, jak kilku z nich oświadczyło, zwlekali do ostatniej chwili z decydowaniem o sprawach aprowizacyjnych.

Zabiegi, czynione w połowie bieżącego miesiąca, około zwołania członków komisji miały ten skutek, że zebrała się tylko subkomisja, złożona z masarza, piekarza i urzędnika magistratu. Zespół taki okazał się naturalnie zbyt szczupły, by mógł objektywnie ustanawiać maksymalne ceny mięsa, wędlin, pieczywa itd. — Dopiero wczoraj zgromadziło się 9 członków komisji z ogólnej liczby 12, w sali zebrań urzędu walki z lichwą. Przewodnictwo w zastępstwie naczelnika dra Frączkiewicza objął dr Wroniewicz. Na wstępie konferencji członkowie komisji uchwalili wstrzymać się od ustalenia cen wytycznych, uchwałę zaś motywowali zapowiedzianym zwinięciem urzędu walki z lichwą i komisyj cennikowych i przekazaniem części agend magistratowi, który też podobno winien już orzekać w kwestjach cennikowych. Wobec tego nic załatwiono wniesionych wczoraj do komisji nowych cenników od masarzy, rzeźników, piekarzy i węglarzy.

Zaznaczyć należy, że wojewódzka komisja cennikowa nie zbierała się już od 2 miesięcy i niewątpliwie zajmie identyczne stanowisko z komisją przy urzędzie walki z lichwą.

DALSZE SKOKI DROŻYZNY.

W cennikach, wniesionych wczoraj do komisji urzędu walki z lichwą, zażądali rzeźnicy za 1 klg. wołowiny 760 mp., baraniny 800 mp., cielęciny 900 mp., polędwicy 980 mp., wieprzowiny 1.640 mp., za 1 kg. słoniny 2 tys. mp., smalcu 2.400 mp. Masarze domagają się przyznania za 1 klg. kiełbasy siekanej 1.400 mp., krajanej 1.700 mp., polędwicowej 2.460 mp., szynki surowej 1.920, gotowanej krajanej 2460. Związek krakowskich węglarzy przedstawił następujący cennik: za 1 ctn. metr. przy sprzedaży detajlicznej w składach przy ul. Pawiej 1.960 mp., w składach po mieście 1.980 mp., za odwóz i zniesienie od piwnicy 100 mp. od 1 ctn. metr. Przy sprzedaży hurtotwnej za 1 wagon (10 ton) loco skład 186 tys. marek.

REWIZJE W PIEKARNIACH I SKLEPACH.

Organa komisarjatu Targowego przeprowadziły wczoraj po masarniach, piekarniach i sklepach krakowskich rewizję celem wykrycia zapasu towarów. Rewizja w piekarniach miała również na celu stwierdzenia jakości mąki, przeznaczonej do wypieku, oraz wagi pieczywa. Jak się okazało, w znacznej części piekarń, w których przeprowadzono rewizję, waga pieczywa nie odpowiadała przepisanej, jak również jakość mąki była licha. Właściciele takich piekarń zostaną ukarani administracyjnie. Gdyby się jednak w przyszłości powtórzyły podobne nadużycia, piekarnie te będą zamknięte.

Zjazd uchodźców ze Śląska Cieszyńskiego

Oświęcim, 22 sierpnia.

Długie, ciężkie miesiące czekali uchodźcy śląscy z czasów walk czesko-polskich na załatwienie tych spraw, wreszcie, zdolni do pracy rozlali się po całej Polsce, szukając zajęcia, które znaleźli w szczególności w zagłębiu węglowem Oświęcimskiem i Chrzanowskiem, wielu z nich pozostaje jeszcze na barakach w Oświęcimiu, gdyż są do dalszej pracy niezdolni. Sprawa kas brackich, gdzie wpłacali przez szereg lat należne wkładki, nieuregulowana, zwrotu odszkodowań za poniesione przez bandy czeskie utratę mienia nie otrzymali, zaś rząd polski nie zdradził, jak dotąd, zainteresowania, aby tym nieszczęsnym naszym rodakom, którzy do pracy są już niezdolni, zapewnić odpowiednie utrzymanie. Z powodu tego smutnego stanu, który bez ich winy zaistniał, zwołali przywódcy uchodźców na dzień 20 bm. wiec w Oświęcimiu, na który przybyli w wielkiej liczbie uchodźcy pracujący w rozmaitych miejscowościach Polski.

Kierownictwo wiecu spoczęło w rękach komitetu dla Obrony Praw Śląska Cieszyńskiego w Oświęcimiu, a przewodnictwo objął prezes tegoż Komitetu, burmistrz M a y z o l. Po wygłoszeniu odpowiednich referatów i ożywionej dyskusji, w której zabierali głos ze strony uchodźców pp. Szczurek z Libiąża, Bobak z Jaworzna, Momot i Buba z Oświęcimia, uchwalono następujące rezolucje:

1) Uchodźcy ze Śląska Cieszyńskiego, którzy krwią własną i trudem stanęli w obronie prastarej Ziemi Piastowej, nie uznając granicy, narzuconej Polsce przez znaną uchwałę Rady ambasadorów w Paryżu w roku 1920 i stając na stanowisku ugody Polsko-Czeskiej z roku 1918 trwają przy granicy podówczas ustalonej, a sięgającej po rzekę Ostrawicę.

2) Uchodźcy podzielają stanowisko, jakie w sprawie Jaworzyny Spiskiej zajęło całe społeczeństwo Polskie, domagające się bezwzględnej przynależności całej Jaworzyny do państwa polskiego.

3) Uchodzcy domagają się jak najrychlejszego wyrownania szkód, spowodowanych przez osławione rugi czeskie w r. 1920 i zwracając się w tych sprawach do miarodajnych czynników, proszą, aby Sejm bezwarunkowo odmówił zatwierdzenia umowy czesko-polskiej tak długo, dopóki sprawy ad 2) i 3) nie zostaną pomyślnie załatwione. Dla spraw tych i dla innych, związanych z pobytem uchodźców w Oświęcimiu, a w szczególności roztoczenia opieki nad ludźmi niezdolnymi do pracy, wybrano delegację, która po opracowaniu szczegółowego memorjału będzie rzecznikiem tych nieszczęśliwych ludzi w Warszawie. Na przewodniczącego delegacji powołano burmistrza, p. Romana Mayzla.

Bolszewicy przewlekają reewakuację mienia polskiego

Moskwa, 23 sierpnia.

Czternastego sierpnia odbyło się 8 plenarne posiedzenie mieszanej komisji reewakuacyjnej w Moskwie. Porządek dzienny posiedzenia ustalony w porozumieniu z delegacją rosyjsko-ukraińską już na tydzień przed posiedzeniem obejmował sprawy, dotyczące biegu i rezultatów prac podkomisji przemysłowej, kolejowej, rolnej, mienia użytku domowego oraz mienia byłych przedstawicielstw polskich w Rosji. Delegacja polska złożyła obszerną deklarację, w której szczegółowo omówione zostały wyniki dotychczasowej blisko rocznej pracy podkomisji i postawiła wnioski zmierzające do uregulowania metod wspólnej pracy obu delegacyj oraz zgłosiła projekt biegu prac na najbliższe miesiące. Mimo, że porządek dzienny był z góry wiadomy delegacji rosyjsko-ukraińskiej, a poruszone sprawy oddawna były przedmiotem sporów obu delegacyj — delegacja rosyjska uchyliła się od wszelkiej dyskusji nad złożoną deklaracją i złożonemi wnioskami, zapowiadając udzielenie odpowiedzi na piśmie, nie oznaczając jednak terminu zgłoszenia tej odpowiedzi i obietnice nie bywają wykonywane, pisma zaś a nawet noty zostają z reguły bez odpowiedzi.

PRZEJMOWANIE DZIEŁ SZTUKI W PIOTROGRODZIE.

W Piotrogrodzie ekspozytura delegacji polskiej w mieszanej komisji specjalnej przyjęła od strony sowieckiej meble kryte arrasami w liczbie 13 sztuk, oraz litatury i rzeźbioną w drzewie figurę Chrystusa z Muzeum suworowskiego. Uchwała o wydaniu tych objektów zapadła już przed szeregiem miesięcy. Prace prowadzone w Piotrogrodzie nad odbiorem archiwów ziemskich, są na ukończeniu, poczem nastąpi przejmowanie archiwum heraldji.

KRONIKA

Kraków, 24 sierpnia.

ZMIANA POGODY. Wczorajszy dzień, mimo zachmurzonego nieba był duszny i parny. Wieczorem spadł rzęsisty deszcz i przeszedł potem w długotrwałą ulewę, która wypłoszyła z plant i ulic licznych miłośników wieczornych spacerów. Deszcz spowodował oziębienie temperatury.

TYTUŁY URZĘDNICZE. Ministerjum spraw wewnętrznych przesłało do prezydjum rady ministrów projekt rozporządzenia w sprawie tytułów urzędniczych.

Według projektu powyższego, tytuły mają być dwojakiego rodzaju, a mianowicie: 1) tytuły funkcyjne, t. j. przywiązane do pewnych urzędów, np. do urzędów wojewódzkich, starościńskich i t. p. (wojewoda, starosta, komisarz rządu), 2) tytuły, przywiązane do stopni służbowych.

Do stopni służbowych mają być przywiązane tytuły następujące. 1) III stopnia — tytuł podsekretarz stanu, 2) do IV — radcy stanu, 3) do V — referendarza stanu, 4) do VI — radcy starościńskiego, 5) do VII — referendarza, 6) do VIII stopnia — asesora, 7) do IX — sekretarza, 7) do X — oficjala, 8) do XI — adjunkta, 9) do XII — rogestratora.

PREZES SĄDU APELACYJNEGO w Krakowie p. Władysław Wolter powrócił z urlopu i objął urzędowanie.

DOWCIPNY PRZEWODNIK. Kierownictwu odbudowy Zamku wawelskiego nie wiadomo zapewne, że posiada na swych usługach w gronie t. zw. przewodników jednego, który ku zgorszeniu zwiedzającej publiczności pozwala sobie przy objaśnianiu pewnych części zamku na bardzo niesmaczne, pewadze historycznego miejsca uwłaczające dowcipy i komentarze. Opowiada nam o tem jeden z uczestników, którzy w niedzielę po południu zwiedzali Wawel. Przewodnik ten, oprowadzając po komnatach, objaśniał między innemi: „Tem przejściem chodziła Jadwiga na schadzki z tym „drabem rakuzkim Wilhelmem“ — liczne i inne komentarze tego pana nie nadają się do powtórzenia. Z całą natomiast powagą skończywszy swe zadanie, zapewnił grupę turystów, że nie pobiera pensji od kierownictwa i reflektuje na datek — czego oczywiście nikt nie miał zamiaru kwestjonować. Sądzimy, że p. architekt Szyszko-Bohusz zechce pouczyć przewodników, aby powstrzymywali się od humorystycznych własnych dygresyj, budzących niesmak i obniżających powagę miejsca i chwili.

SZKŁO W CHLEBIE. Wczoraj do wydziału III magistratu doniósł p. Władysław Kolinek, radca pocztowy, że nabył w jednym ze sklepów przy ul. Smoleńskiej chleb, w którym znalazł kawałek szkła pół centm. grubego. Okazało się, że chleb pochodził z piekarni Morgenbessera. Sprawę oddano prokuratorji państwa.

MORDERSTWO. W nocy z 20 na 21 bm. zjawiło się przed chatą 29-letniego Józefa Wojtaszczyka we Włosienicy pod Oświęcimiem kilku uzbrojonych w karabiny mężczyzn. Jeden z osobników otworzył okno do izby, w której spał Wojtaszczyk i wołając: „Koniec ci“ — strzelił do swej ofiary. Zanim domownicy zdołali wybiec na dwór, bandyci zbiegli. Wojtaszczyk ugodzony śmiertelnie w pierś, w kilka minut potem zakończył życie.

APETYCZNA SŁONINKA. Masarz Ludwik Stożek, zamieszkały i prowadzący interes w Podgórzu w domu pod l. 11 przy ul. Lwowskiej sprzedał dnia 14 bm. p. Tekli Lembasowej z Kokotowa ½ kg. słoniny za cenę 450 mk. Po odwinięciu towaru w domu, Lembasowa przekonała się, że słonina jest zepsutą a nadto stoczona przez robactwo. Zawiadomione o tem miejskie władze sanitarne zarządziły rewizję w sklepie i magazynach Stożka, przyczem znaleziono 70 kg. cuchnącej i robactwem pokrytej słoniny. Towar natychmiast zniszczono, a po spisaniu protokołu na miejscu, skierowano sprawę do prokuratorji państwa.

KRADZIEŻ SAMOCHODU. Do policji krakowskiej doniósł major Stanisław Ożegalski, że onegdaj 24-letni Marjan Wójcik, szofer, skradł mu nowy samochód i odjechał nim w niewiadomym kierunku. Samochód posiada Nr Kr. 1665.

KOMUNIKATY I ZAWIADOMIENIA.

WPISY DZIECI DO SZKÓŁ POWSZECHNYCH MIEJSKICH odbędą się w dniach 29, 30 i 31 bm. Kartki wpisowe do 1 kl. powszechnej wydaje Rada szkolna miejska w Krakowie, ul. Podzamcze 1, w dni powszednie w godzinach urzędowych od 8 do 2 po poł.

NOWA STACJA POCZTOWA. Z dniem 1 września br. wchodzi w życie w Strzelcach Wielkich powiat Brzesko agencja pocztowa o pełnym zakresie działania, utrzymująca połączenie pocztowe z urzędem pocztowym Szczurowa.

Z kraju i ze świata

GMACH PRZYSZŁEGO SENATU. Z Warszawy telefonują nam. Na pomieszczenie senatu przeznaczony jest gmach, gdzie mieścił się dawniej instytut bakterjologiczny. Gmach ten wchodzi w komplcks zabudowań sejmowych.

REPATRJACJA SZWEDÓW Z POLSKI. Z Warszawy telefonują. Swego czasu rząd szwedzki zwrócił się do rządu polskiego z prośbą o przeprowadzenie repatrjacji obywateli szwedzkich, którzy pozostali na Ukrainie. Repatrjacji tej władze polskie już dokonały, za co poselstwo szwedzkie złożyło ministerstwu spraw zagr. podziękowanie.

WYCIECZKA FRANCUSKICH STUDENTÓW. Z Warszawy telefonują: Dnia 11 września przybywa do Warszawy wycieczka studentów francuskich zaproszona swego czasu jeszcze przez b. prezydenta Ponikowskiego.

ROZBUDOWA KAPLICY ŚW. ELŻBIETY W N. SĄCZU. Przed 24 laty wybudowano w Nowym Sączu przy kolonji kolejowej, kaplicę pod wezwaniem św. Elżbiety. Kaplica ta ze względu na swe szczupłe rozmiary nie może dzisiaj zaspokoić potrzeb duchowych tysięcy pracowników kolejowych i mieszkańców okolicznych gmin, korzystających również z tej świątyni, nieodzownem jest przeto rozbudowa samego kościółka. W tym celu zawiązał się „Komitet opieki nad kościółkiem im. św. Elżbiety w Nowym Sączu“, który przyjmuje składki na rozbudowę kaplicy.

CHOLERA W BIAŁYMSTOKU. W ciągu ostatnich kilku dni urząd bakterjologiczny w Białymstoku stwierdził cztery wypadki cholery azjatyckiej. z których dwa były śmiertelne.

TRAGICZNY ZGON AKTORA KINOWEGO. W Nowym Yorku podczas zdjęć do kinematografu zginął jeden z aktorów. Chciał on zastąpić w niebezpiecznym skoku z dachu omnibusu, uciekającą przed zbrodniarzami, którzy ją ścigali, pannę White, która w tej chwili, gdy wehikuł przejeżdża pod torem kolejowym, położonym o 6 stóp nad omnibusem, ma się chwycić żelaznego pręta i wskoczyć do pociągu. Ten skok właśnie zamiast panny White miał wykonać ów aktor, ubrany w jej suknię, jasną perukę i odpowiednio ucharakteryzowany. Nieszczęście chciało, że nie pochwycił w porę pręta i runął z wysokości na ziemię, przyczem poniósł śmierć na miejscu.

ZMARLI.

Marja z Głowackich Turzyma W i ś n i e w s k a, znana literatka i działaczka społeczna, zmarła w dniu 21 b. m. w Trzęsówce w Małopolsce Wschodniej. przeżywszy lat 62.

W osobie ś. p. Wiśniewskiej ruch kobiecy społeczny i oświatowy stracił jedną z najgorliwszych pracownic. W dobie przedwojennej rozległa działalność zmarłej odbijała się szerokiem echem w kraju. Uzupełniała ją ś. p. Wiśniewska pracą literacką, jako autorka licznych wydawnictw, oraz zbioru nowel, ogłoszonych pod pseudonimem Marji Turzymy. Zabierała też ś. p. Turzyma głos w kwestjach ruchu kobiecego na szpaltach pism w licznych artykułach.

Ś. p. Wiśniewska osierociła syna, oficera W. P. oraz dwie córki, z których jedna jest żoną prof. Uniw. Jag., Konstantego Zakrzewskiego.

Pogrzeb ś. p. Turzymy odbędzie się w Krakowie 25 bm. o godz. 10 rano z kaplicy cmentarnej.

PROGNOZA NA CZWARTEK. Przeważnie pochmurno, chłodniej, miejscami deszcze, umiarkowane wiatry z południo-zachodu i zachodu.

DALSZE CEGIEŁKI WAWELSKIE ufundowali: 3471 Urzędniczki i urzędnicy Krak. Spółki tramw. ku czci zm. kolegi Adolfa Wiśniewskiego; 3472 Nauczycielstwo i dziatwa szk. męsk. w Andrychowie i 2 szkół powsz. w Inwałdzie; 3473 Urzędnicy sanator. polsk. Czerwonego Krzyża w Zakopanem; 3474 Pamięci Józefy z Gądków Gądkowej, zm. 19 lipca 1922 — rodzina, 3475 „Poprad“ Tow. budowl. przemysł. w Nowym Sączu; 3476 Związek felczerów miasta Łodzi; 3477 Jan Dominirski, patron Związku pomorsk. Kół rolniczych; 3478 Antonina Dominirska; 3479 Polska Dyrekcja ubezp. wzaj., oddział wołyński w Kowlu; 3480 Władysławowie Kotlińscy z Ostrowa, Poznań i 3481 Nauczycielstwo szkół powsz. pow. wilejskiego, — wpłacając po 30.000 mk. za cegiełkę.

TEATRY KRAKOWSKIE.

OPERA W TEATRZE IM. J. SŁOWACKIEGO. Ostatnie cztery przedstawienia w teatrze im. J. Słowackiego zapowiadają się imponująco i stanowić będą prawdziwą atrakcję. W czwartkowym „Trubadurze“ wystąpią gościnnie p. I. Mann, bohaterski tenor opery lwowskiej, oraz p. Wolska-Sobańska i Z. Dolnicki, znakomici artyści poznańscy. W piątkowem przedstawieniu „Zamarłych oczów“ pożegna Kraków primadonna lwowska p. F. Flatówna, a równocześnie wystąpi p. Łowczyński jej lwowski partner. Od dnia 1 września rozpocznie się sezon operowo-operetkowy w nowo adaptowanym teatrze przy ul. Rajskiej

TEATR „BAGATELA“. Dzisiaj we czwartek ostatni dzień występu lwowskiej „Czwórki“ na czele z pp. Kitschmanm, Michałowskim, Windheimem i Kalicińskim, dalej występy pp. Ławińskiego i Gierasieńskiego, który swoim kapelmistrzem Nutą Bemol stał się popularnym w Krakowie. Jutro premjera z całkowitą zmianą programu, w którym p. Gierasieński odtworzy Dymitra Chamilesko, sławnego reżysera i deklamatora oraz prof. Tenenbauma, wygłaszającego odczyt o wiośnie. W sobotę i niedzielę po południu dwa przedstawienia po cenach zniżonych z nowym specjalnym programem.

REPERTUARY:

TEATR IM. SŁOWACKIEGO.

Czwartek, 24 bm.: »Trubadur«.
Piątek, 25 bm.: »Zamarłe oczy«.

TEATR »BAGATELA«.

Czwartek, 24 bm.: Występ »Wesołej Czwórki«.
Piątek, 25 bm.: Występ »Wesołej Czwórki«
Sobota, 26 bm. po poł. i wieczorem: Występ »Wesołej Czwórki«.
Niedziela. 27 bm. po poł. i wieczorem: Występ »Wesołej Czwórki«.

Teatry warszawskie przed sezonem

Warszawa, 20 sierpnia.

Po wystawionym niedawno w Komedji, a granym przed laty w farsie warszawskiej „Strażniku cnoty" Sachy Guitry, kierownictwo trupy Tow. Akc. Teatrów Stołecznych, dało na zakończenie bieżącego sezonu komedję w trzech aktach Armina Friedmana „Madame Boccacio". Główne role w wykonaniu pp.: Rotter-Jarnińskiej, Hryniewiczówny i Ziembińskiego wypadły dobrze, aczkolwiek nie zdołano nadać sztuce prawdziwego życia farsowego.

Część zespołu teatru „Komedja", znajdująca się obecnie na turze artystycznej cieszy się wielkim powodzeniem w Płocku grając komedję Angelo Cana p. t. „Wilkołak".

Zarząd Towarzystwa Teatrów Stołecznych powierzył kierownictwo artystyczne teatru „Nowości" p. Marjanowi Domosławskiemu i Zdzisławowi Gólzyńskiemu, którzy przystąpili już do pracy organizacyjnej, pragnąc rozpocząć nowy sezon pod znakiem przywrócenia tradycyj dawnych „Nowości", cieszących się opinją z najlepszych teatrów operetkowych polskich. W tym celu pozyskano już szereg wybitnych sił. Sezon jesienny zapowiada wiele nowości repertuarowych z „Frasquita" — Lehara i „Bajadera" — Kalmana na czele.

W najbliższych dniach w „Nowościach" rozpoczynają gościnne występy pp.: Kazimiera Niewiarowska i Władysław Szczawiński, którzy po kilkuletnim pobycie w Bolszewji, ukażą się w swoich popisowych rolach w operetce „Nitouche".

Poza istniejącymi teatrami i teatrzykami w rodzaju „Stańczyka" powstaje jeszcze jeden literacko-artystyczny teatr p. n. „Sowizdrzał", który mieścić się będzie w Colosseum. Dyrekcja tego nowopowstającego teatrzyku rozpisała konkurs z nagrodą stu tysięcy marek na słowa i muzykę piosenk, opiewających życie Warszawy. Forma literacka i muzyczna konkursowego utworu może być dowolna. Celem konkursu, który zapisywany będzie stale co miesiąc jest stworzenie typu lekkiej piosenki, będącej wyrazem aktualnego życia stolicy. Jury stanowią dyr. teatru „Sowizdrzał" St. Nowakowski, kier. lit. M. Dienstl-Dąbrowa i dwóch uproszonych kompozytorów.

Na zakończenie kanikuły letniej oraz bieżącego sezonu kierownictwo teatru „Rozmaitości" udało się pozyskać na kilka gościnnych występów Romana Żelazowskiego, który od kilku dni ukazuje się w dwu znakomitych swych kreacjach, a mianowicie: „Pietra Caruso" w dramacie R. Bracco i „Karola Moretti" w sztuce Rovetty p. t. „Nieuczciwi". Prawdziwy ulubieniec stolicy, Żelazowski, jest z taką samą serdecznością witany obecnie jak przed laty.

Partnerami naszego cenionego gościa w dramacie Bracco byli pp.: Smosarska i Lenczewski, a w „Nieuczciwych" pp.: Owerło, Pichorówna, Trapszo-Krywułtowa, Różański i inni, którzy tworzyli prawdziwie harmonijną i artystyczną całość.

Kilku dni temu podpisana została konwencja dyrekcji Teatrów Stołecznych z Związkiem Artystów Scen Polskich. Według krążących pogłosek, przyszły sezon teatru „Komedja" zapowiada się słabo. Kierownictwo artystyczne, a może nawet i literackie objął p. Walery Jastrzębiec Rudnicki, sekretarz Z. A. S. P.

Przed kilku dniami teatr, a właściwie kabaret artystyczno-literacki „Stańczyk" pod dyrekcją p. Zudara przeniósł się do gmachu b. teatru „Maska", należącego do Tow. Teatrów Stołecznych. Gustowny lokal tego teatru odpowiada w zupełności wysokiemu poziomowi artystyczno-literackiemu „Stańczyka".

Wśród różnych niespodzianek, jakie nadchodzący sezon teatralny zapowiada, zajdą także znaczne zmiany nietylko w miejskich teatrach dramatycznych, ale i w pozostałych.

Poza teatrami „Rozmaitości" i im. Bogusławskiego, o których pisałem w poprzednich listach, opinję publiczną zajmuje przedewszystkiem opera warszawska w teatrze Wielkim, której egzystencja, według krążących pogłosek, jest podobno zagrożona.

Rada miejska, której fundusze nie są w stanie wytrzymać w dalszym ciągu zbyt wielkiego obciążenia, niezbędnego na utrzymanie opery, uchwaliła, że o tyle tylko miasto będzie nadal zajmować się prowadzeniem opery, o ile rząd zgodzi się pokrywać bardzo znaczne niedobory opery.

Rząd, nie mogąc decydować w tej mierze bez aprobaty Sejmu, przyjął do wiadomości uchwałę rady miejskiej i przekazał ją komisji finansowo-budżetowej Sejmu, gdzie sprawa cała utknęła... A w ciężkiej obecnie sytuacji politycznej i zbliżających się wyborach trudno mieć jakąkolwiek nadzieję na szybkie i należyte rozstrzygnięcie dalszego bytu opery. W takich warunkach, rada miejska nie miała możności zatwierdzić nawet jeszcze budżetu opery na czas od kwietnia r. b. do stycznia r. p., a który przecież powinien być oddawna uchwalony.

Jednak bez względu na to kiedy i jak nastąpi decyzja rządu w tej sprawie, kierownictwo opery, nie zrażając się zupełną niepewnością, przygotowuje otwarcie nadchodzącego sezonu na dzień 2 września. Sezon operowy rozpocznie się pod znakiem niepewności, że każdej chwili opera narażona będzie na zamknięcie, o ile rząd nie zadecyduje ostatecznie pokrycia niedoborów. Mimo to dyrekcja zapowiada bardzo ciekawy i urozmaicony repertuar, a mianowicie: z oper polskich. „Jakób lutnista" — Henryka Opieńskiego, „Casanova" — Ludomira Różyckiego, „Królowiec" — Emila Młynarskiego, oraz nowy piękny balet „Bajka" — Rogowskiego; z oper cudzoziemskich cały szereg nowych oper, które w Warszawie po raz pierwszy ukażą się, a mianowicie: „Kawaler z róża" — Straussa, „Brylant Matki Boskiej" — Massenéta, dwie opery Ducasa: „Arjana" i „Barbe bleue", a wreszcie „Zygfryd" — Wagnera i „Barbe Godunow" — Musorskiego. Ponadto wznowiony będzie cały szereg oper dawniejszych, które przedtem były dawane i odświeżone, a mianowicie: „Don Jouan" — Mozarta, „Faust" — Gounoda wraz z „Nocą Walpurgji", „Carmen" — Bizeta, „Tannhauser" — Wagnera i „Opowieści Hoffmana" — Offenbacha. Wreszcie balet pracować będzie nad wystawieniem poza „Bajką", o której wspomniano wyżej — „Pietruszki" — Strawińskiego.

Co do kierunku organizacyjnego — to zaszły zmiany, dotyczące reżyserji głównej. Pp. Kowalski i Popławski pozostają reżyserami współrzędnymi. Zespół zaś solowy i chóry zasilony będzie wybitnymi. Brzezińska i Wolińska, składać się będzie z 12 solistek i 14 solistów. Z nowych sił operowych zaangażowano pp.: Ordę oraz dwie artystki pp.: Budziszewską i Dobrowolską.

Jak miejskie teatry dramatyczne walczą od kilku lat z ciężkimi warunkami swej egzystencji, spowodowanemi brakiem frekwencji, wywołanej brakiem odpowiedniego repertuaru i panującymi stosunkami, tak znów kinoteatry walczą z magistratem. który żąda 500 mk. od każdego biletu wejścia na rzecz odbudowy teatru Rozmaitości. Żądanie magistratu wywołało protest przedstawicieli przemysłu filmowego i teatrów świetlnych, którzy w stanowczej decyzji zakomunikowali prezydentowi miasta, że dalsze obciążanie kin — spowoduje bezwzględne zamknięcie i zwinięcie wszystkich kinematografów w Warszawie. Na razie właściciele kin proponują wpłacenie odrazu sumy sto miljonów marek na odbudowę teatru „Rozmaitości". W ten sposób budowa mogłaby się odrazu ruszyć, a magistrat stopniowo amortyzowałby tę sumę ściąganemi w dalszym ciągu dziesięciomarkówkami na rzecz budowy teatru „Rozmaitości". Sprawa stanęła na razie na martwym punkcie.

K. Rogala.

Wiadomości naukowe, artystyczne i literackie

— PIOTR DRZEWIECKI: „Jak niezmiernie biedniejemy". Pod powyższym tytułem ukazała się broszura, wydana nakładem „Ligi Pracy" w Warszawie. Autor stwierdziwszy w niej obecny stan zubożenia i dewastacji we wszystkich dziedzinach gospodarstwa narodowego Polski, wskazuje jedyne środki poprawy, które mogą ją wyprowadzić z tego stanu.

— ZAPOLSKA G.: Przez moje okno. Z przedmową Józefa Jedlicza. Lwów. „Lektor".

— **ODWET NIEMIEC,** czyli wojna r. 1934. Opowieść F. E. Solfa z przedmową pułk. Bauera. — Przetłumaczył i słowem wstępnem opatrzył Maciej Wierzbiński, Poznań. 1922.

— **„TYGODNIK ILUSTROWANY"** Nr 34 zawiera: Z powodu 2-giej rocznicy Cudu nad Wisłą; rycinę: Uroczysta msza polowa pod Ossowem; głęboki artykuł Z. Dębickiego pt.: „Optymizm i pesymizm w stosunku do cywilizacji", ocenę twórczości malarskiej Henryka Uziembły, z portretem artysty i reprodukcją kilku dzieł jego, Zygm. Lempickiego artykuł o tezach prof. Tadeusza Sinki (z portretem tegoż) odnośnie do Iljady i Odyssei, rozprawkę Ad. Ant. Kryńskiego „O poprawność języka", J. Sperlinga ciekawe sprawozdanie z podróży pt. „Architektura i sztuka Danji", S. Miłaszewskiego sprawozdanie teatralne, dalszy ciąg zaczętych powieści, a to. Wł. St. Reymonta „Bunt" i St. Wasylewskiego „Ducissa Cunegundis", wiersz Wacława Szelążka „Letnie tęsknoty", nadto znaczną ilość drobniejszych ilustracyj aktualnych.

Echa kąpielowe

Rymanów, 20 sierpnia.

Żadne z pewnością ze zdrojowisk małopolskich nie poniosło tak dotkliwych ciosów w czasie wojny, nie uległo takiemu zniszczeniu jak Rymanów.

To pieścidełko wód małopolskich wyhodowane troskliwą ręką hr. Potockich, słusznie do pereł uzdrowisk naszych zaliczone, a pod względem siły i skuteczności solanki nie mające sobie w Polsce równego, po nawale wojennej przestało prawie istnieć. Spłonęło mnóstwo will, zdemolowano łazienki, elektrownię, poburzono mosty, zepsuto źródła tak, że przez lat sześć zakład nie mógł funkcjonować. Nasi chłopi okazali się w tym wypadku nie lepszymi od najeźdźców. Grabili wszystko, co się unieść dało, a wiele rzeczy zakładowych odnaleziono i odebrano od mieszkańców wsi okolicznych.

Odnowienie zakładu i przywrócenie do stanu przedwojennego wymagałoby miljardów marek. Na to nie stać dzisiaj hr. Potockich, ale co są w możności uczynić to czynią, aby bodaj zwolna Rymanów wskrzesić i uruchomić. Hr. Jan Potocki, mimo, że mu robiono bardzo korzystne propozycje, sam się zajął odbudową Rymanowa-Zdroju. sądząc, całkiem słusznie, że należy chronić tę polską własność przed oddaniem w ręce obce, zwłaszcza żydowskie. I tak powoli, ale ciągle, przybywa coś nowego; w tym np. roku uruchomiono już częściowo łazienki, dość znaczna ilość will jest do użycia, a nawet kościółek, który zaczęto budować jeszcze przed wojną, zbiera się składki. urządza festyny i wogóle dokłada się wszelkich starań, byle tylko przywrócić wszystko do dawnego stanu.

I oto od dwóch lat Rymanów ożył. Tegoroczny sezon zdecyduje zdaje się o dalszym systematycznem dźwiganiu się Rymanowa, do czego przyczyniają się złączone usiłowania władz i dyrekcji zakładu od zapobieżenia zdzierstwu i lichwie praktykowanym w innych małopolskich zakładach. Chłopi tutejsi nauczyli się być względniejszymi i nie drą ze skóry nieszczęśliwych letników, ceny tych nie wielu mieszkań, które są do dyspozycji, są więcej niż umiarkowane, a woda w źródłach posiada ten sam co przed wojną stopień nasycenia.

Rzeczą jest pewną. że w przyszłym roku zjadą tu dawne kolonje dla dzieci. Z niemi wstąpi duch życia w tutejsze senne jak dotąd zdrojowisko i wskrzesi niezapomniane tradycje rozgwaru milusińskich w naszem uroczem zdrojowisku. tak hojnie przez naturę we wszystko wyposażonem.

W.

Minister Strassburger w Katowicach

Katowice, 23 sierpnia.

Przyjechał tu p. minister Strassburger. O g. 11 rano w gmachu województwa w obecności p. wojewody Rymera odbył minister konferencję z przedstawicielami pracowników i robotników wraz z przedstawicielami przemysłu górnośląskiego. Obie strony poruszyły szereg kwestyj, dotyczących niedomagań życia gospodarczego. Wypowiedziano się zgodnie za koniecznością współdziałania społeczeństwa z rządem w celu sprowadzenia do należytego stanu kolejnictwa i aprowizacji na G. Śląsku. Szczególnie domagano się zniesienia różnych ceł, które hamują dowóz odnośnych towarów z zagranicy, a których z głębi Polski dowozić nie można.

Sowiety odeskie ogłosiły niezależność

Bordeaux, 23 sierpnia. (PAT). Sowiety odeskie ogłosiły **niezależność od Moskwy.** Całe wybrzeże od granicy rumuńskiej łącznie z Krymem **zostało podporządkowane Odesie.** (Potwierdzenia tej wiadomości z innego zródła nie otrzymaliśmy. Redakcja Pata).

Czechy i Włochy wobec Austrji

Praga, 23 sierpnia (PAT). »Prager Presse« donosi: W związku z podróżą austrjackiego kanclerza dra Seipla do Pragi nastąpiła pomiędzy czechosłowackim prezydentem ministrów i ministrem spraw zagranicznych drem Beneszem a włoskim ministrem spraw zagranicznych Schanzerem **wymiana zdań o politycznej sytuacji.** Rezultatem tej wymiany zdań było **skonstatowanie zupełnej zgodności zapatrywań,** a zwłaszcza ciągłości porozumienia, zawartego swego czasu w czasie pobytu dra Benesza w Rzymie z rządem włoskim Porozumienie ówczesne dotyczyło **wzajemnego zobowiązania się obu rządów do ścisłego przestrzegania układu wersalskiego.**

Jak zginął szef rządu irlandzkiego

Dublin, 23 sierpnia.

Okoliczności, w jakich dokonano zabójstwa Collinsa, są następujące:

Collins odbywał podróż inspekcyjną w hrabstwie Corck. Wczoraj wieczorem w towarzystwie jen. Daltona i dwóch innych oficerów udał się on w samochodzie otwartym z Baudon do Macroon. Eskorta podążała za nimi w następnym samochodzie. Samochody minęły właśnie wioskę, leżącą w połowie drogi między Baudon a Macron, gdy wpadły w zasadzkę. Powstańcy znienacka zaczęli strzelać do przejeżdżających. Strzały te jednak nie zraniły nikogo a towarzysze Collinsa natychmiast zaczęli odpowiadać strzałami na ogień powstańców. Wymiana strzałów trwała około pół godziny, przyczem Collins brał w niej czynny udział. W chwili, gdy napastnicy zabierali się do odwrotu. Collins padł śmiertelnie raniony, ugodzony kulą w głowę, poczem wkrótce skonał. Ostatnie słowa jego były: »Przebaczcie im«. Walka trwała nadal. Jen. Dalton został lekko zraniony. Zwłoki Collinsa zostały złożone na statku w Corck, skąd przewiezione będą niebawem do Dublina. gdzie odbędzie się uroczysty pogrzeb. Cały Dublin okrył się dziś żałobą, wszędzie zawieszono pracę.

Rozmaitości

POMYSŁOWA REKLAMA. Dzienniki amerykańskie przynoszą opis ciekawego rodzaju reklamy, który wymyśliła pewna nowojorska firma papiernicza.

Otóż firma ta łącząc ze sobą interesa własne, swych odbiorców i pewnego nakładcy poleciła wydrukować na dostarczanym przez nią do sklepów papierze pakunkowym bardzo interesującą powieść dla młodzieży i to bogato ilustrowaną. Na każdym arkuszu z powieścią jest podane, który sklep ma na swe mopakowaniu dalszy jej ciąg. Celem tej reklamy jest, aby dzieci, zaciekawione powieścią naklaniały swych rodziców do czynienia zakupów w sklepach objętych reklamą.

NAJWIĘKSZY OGRÓD ZOOLOGICZNY NA ŚWIECIE. W Chicago przystąpiono do budowy ogrodu zoologicznego, który sądząc po planach. będzie największym na świecie. Za wzór służyć będzie Amerykanom słynny ogród Hagenbecka w miejscowości Stellingen koło Hamburga. Podobnie jak tam, będą w chicagowskim ogrodzie żyły zwierzęta na wolności w olbrzymim parku.

Niedawno powróciła z podróży po Europie komisja, która zwiedzała największe parki i ogrody zoologiczne starego świata. Komisja przedstawiła swoje opinje władzom chicagowskim i otrzymała od nich aprobatę. Park zostanie otwarty, jak obiecują, za dwa lata.

TELEGRAF DO LHASSY. Stolica Tybetu, święte miasto buddystów, Lhassa, przed laty jeszcze niewielu stanowiące dla europejczyków prawdziwą zagadkę, tybetańczycy bowiem strzegli zazdrośnie do niego dostępu wszystkim cudzoziemcom. stało się znanem dopiero od angielskiej wyprawy do Tybetu, pod dowództwem pułkownika Younghusbanda.

Dzisiaj w „świętem mieście" krążą już swobodnie europejczycy, a ostatnim wyrazem postępu cywilizacji w Tybecie jest świeżo ukończona linja telegraficzna, łącząca Lhassę z Indjami angielskiemi. a przez to i z resztą świata.

Pierwszą depeszę po tej nowej linji wysłał Dalaj Lama, wcielenie Buddy, głowa buddystów, do wicekróla Indji, dziękując mu za starania nad rozwojem Tybetu.

Dział ekonomiczny

* PODWYŻKI OPŁAT POCZTOWO-TELEGRAFICZNYCH. Ukazał się dziennik urzędowy ministerstwa poczt i telegrafów. zawierający rozporządzenie o podwyższeniu opłat pocztowych i telegraficznych. Na mocy tego rozporządzenia opłaty pocztowe i telegraficzne w obrocie wewnętrznym podwyższono od 100—150%. W obrocie zagranicznym podniesiono na razie tylko opłaty pocztowe, których podwyżka wynosi 100%. Rozporządzenie o podwyżce obowiązuje od 1 września dla obrotu krajowego, zaś od 15 września dla zagranicznego. (AW).

* NOWE LINJE TELEFONICZNE. Dowiadujemy się, że we wrześniu br ukończona zostanie budowa linji telefonicznej Warszawa-Bydgoszcz. Pozatem w roku bież. projektowane jest wybudowanie połączenia telefonicznego między Warszawą a Wilnem, chociaż strona finansowa tego przedsięwzięcia nastręcza bardzo wiele trudności, gdyż wyznaczone kredyty okazały się zbyt szczupłe. W przyszłym roku M. P. i T. zamierza przystąpić do budowy drugiej linji telefonicznej na dystansie Warszawa-Gdańsk oraz utworzenia połączenia telefonicznego pomiędzy Warszawą a Równem i Gdańskiem, Bielskiem i Gdańskiem i szereg innych drobniejszych. (AW).

* SPRAWA CUKRU. Warszawski „Kurjer Polski" otrzymał w sprawie cukru następujące informacje od p. Sobańskiego. dyrektora Związku cukrowni w byłem Królestwie Polskiem:

Sytuacja na rynku cukrowym znacznie się poprawiła. Przedewszystkiem pod względem dowozu. Następnie rząd zdecydował się rzucić na rynek pewną część swego zapasu cukru. Uczyniono to w ten sposób, iż zapasy cukru żółtego, sięgające 1000 wagonów, zostały przesłane do przebiclenia w Poznańskiem i będą oddane Związkowi cukrowni do sprzedaży. W porozumieniu z ministrem skarbu, które tym cukrem dysponuje, ceny nań nie będą podwyższone. Jak wiadomo, pewne ilości tego cukru zostały przyznane miastom Warszawie i Krakowowi. Cała sprawa znajduje się w toku. Wkońcu sierpnia lub na początku września wspomniane ilości cukru zjawią się na rynku.

Obecne zapasy, któremi Związek cukrowni rozporządza, łącznie ze wspomnianemi wyżej zapasami ministerstwa skarbu, w zupełności wystarczą na pokrycie wewnętrznego zapotrzebowania do nowej kampanji.

Wobec powiększenia plantacji i urodzaju buraków, w przyszłej kampanji spodziewamy się od 2 i pół do 3 razy więcej cukru. Zależy to ostatecznie od ciepłego września. Cukier nowych zbiorów zjawi się na rynku już w połowie października. Wszelkie obawy, dotyczące braku cukru na przyszłość, są tedy płonne.

* **Z RYNKÓW NAFTOWYCH.** Na rynku naftowym borysławskim nie doszło do wielkich transakcyj ropą. Kupcy wstrzymują się ze sprzedażą. Ceny orjentacyjne doszły w znacznych partjach do 105 za 1 kg. (1,050.000 za wagon). Rynek bruttowy dostatecznie ożywiony.

Na rynku gdańskim nafty i jej przetworów przy niewielkich zapasach popyt bardzo silny. W związku ze znacznym spadkiem marki niemieckiej, pomimo cen wprost fantastycznych, konsumenci pokrywają zapotrzebowanie. Benzyny w Gdańsku coraz mniej i niema na razie widoków na szybki dowóz. Poszukiwana jest również nafta, stosunkowo mniej olej gazowy. Nastrój bardzo mocny, tendencja zwyżkowa.

* **NOWE WALORY NAFTOWE POLSKIE NA GIEŁDZIE FRANCUSKIEJ.** Według pogłosek akcje towarzystw naftowych Karpaty i Schodnica mają wkrótce ukazać się na cedułach giełdowych w Paryżu i Lille.

* **AUSTRJACKO-POLSKA IZBA HANDLOWA.** (Wiedeń III. Invalidenstrasse 9) pozostaje w ścisłym kontakcie z polskiemi i austrjackiemi władzami, korporacjami gospodarczemi i bankami, utrzymuje ścisłe stosunki z licznymi przemysłowcami i przedstawicielami świata handlowego. Izba posiada korespondentów we wszystkich ważniejszych placówkach obu krajów. — Rozporządza wszystkiemi ważniejszemi publikacjami fachowemi w obu językach.

Do zakresu działania Izby należy: Udzielanie fachowych informacyj co do sytuacji rynkowej, konjunktury możliwości zbytu. Pośredniczenie przy udzielaniu zastępstw kupieckich, wyborze godnych zaufania zastępców prawnych i patentowych, udzielanie informacyj co do cła, przepisów, przy- i wywozowych, podatków, rewizja dokumentów cłowych i przewozowych, ewentualna rewindykacja niesłusznie pobranych należytości, bezpłatna porada prawna przez doświadczonych w sprawach kupieckich adwokatów, wystawianie świadectw pochodzenia, interwencje w sprawach paszportowych, listy polecające do władz i instytucyj, interwencje wszelkiego rodzaju u władz i osób prywatnych, fachowa porada przy zakładaniu przedsiębiorstw przemysłowych, ewent. pośrednictwo przy doborze wspólników, względnie finansistów i przy wyszukiwaniu realności fabrycznych.

W ramach Izby pracują fachowe sekcje, złożone z wybranych fachowców obu narodowości. Sekcje studjują rzeczowo wszystkie problemy, wynikające z obrotu kupieckiego między obu krajami i dają inicjatywę do podejmowania odnośnych kroków przez Biuro Izby. Izba prowadziła w porozumieniu z obu rządami prace przygotowawcze do umowy handlowej między Polską a Austrją przez urządzenie obszernej ankiety, oraz wzięła udział w rokowaniach nad tą umową przez osobnego delegata. Obecnie pracuje Izba nad stworzeniem mieszanego sądu rozjemczego dla sporów kupieckich między obywatelami obu państw. Sąd taki zaoszczędzi stronom nadmiernych kosztów obecnego postępowania sądowego i umożliwi załatwienie sporów w krótkiej drodze i w krótkim czasie.

Biuro prasowe Izby zasila stale cały szereg fachowych i codziennych gazet informacjami treści gospodarczej. W najbliższym czasie rozpocznie Izba wydawnictwo korespondencji.

* ZBIORY NA UKRAINIE. W r. bież. zasiano na Ukrainie ogółem 14.000.020 dziesięcin, czyli o 3,200.000 dz. mniej niż w roku ubiegłym, a o 4,400.000 mniej niż w czasach przedrewolucyjnych. Ogólną ilość zbiorów oceniają na 800 miljonów pudów, czyli o przeszło 300 miljonów więcej niż w roku ubiegłym Ilość zboża, zebranego na Ukrainie stanowi ⅓ część zbiorów całej Rosji. Z 12 gubernij ukraińskich w czterech, a mianowicie zaporoskiej. donieckiej, odeskiej i mikołajewskiej w roku bieżącym urodzaj był bardzo słaby. Wskutek tego, jak również skutkiem zmniejszenia się obszaru zasiewów zebrano zaledwie 30% niezbędnego dla tych gubernij na wyżywienie ludności i na zasiew ziarna. W pozostałych gubernjach urodzaj wypadł lepiej niż średnio. Naogół ziarno ozime jest pełne i duże, jare zaś drobne i suche. Urodzaj ziemniaków. buraków. marchwi, pietruszki, cebuli itp., zapowiada się dobrze, zwłaszcza w gubernjach prawobrzeżnych.

* WIDOKI IMPORTU DO ROSJI. „Export Woche" podaje wykaz towarów, które Rosja zamierza zakupić w najbliższej przyszłości. I tak „Gławnopikosz" w Moskwie poszukuje drutu żelaznego, miedzianego i mosiężnego, blachy żelaznej, cynowanej i polerowanej, żelaza w taśmach i płytach, blachy białej i cyny do lutowania, preparatorów chemicznych, tłuszczów, artykułów szewskich i siodlarskich, manufaktury i powrozów, szpagatu i przędzy.

Urząd handlu zagranicznego na Ukrainie t. zw. „Ukctorg" w Moskwie farby anilinowe, olejo eteryczne, kalafonję, parafiny, metale, przewody i uszczelnienia narzędzia stolarskie, ślusarskie i kowalskie, towary galanteryjne, bibułka do papierosów, artykuły biurowe i manufaktura.

Trust przemysłu skórzanego w Petersburgu, t. zw. „Petrokorchtrust" poszukuje: drutu żelaznego i miedzianego, części maszyn do wyrobu obuwia, smarów, chemikalji, garbników itp.

Zarząd trustu papierowego „Homel" pragnie nabyć: części maszyn, smary, chlorek wapnia, sodę kalcynowaną, kalafonję, naftę motorową i manufakturę.

Giełda towarowa w Moskwie wykazuje znaczne zapotrzebowanie na wyroby metalowe, artykuły budowlane, opakowania i wyroby drzewne. Największe tranzakcje są zawierane na artykuły chemiczne, towary galanteryjne, wyroby ze szkła, ceramiczne oraz towary kolonjalne i włókiennicze.

* **JARMARK W NIŻNIM NOWOGRODZIE,** — wbrew tendencyjnym informacjom prasy bolszewickiej. wypadł bardzo słabo. Ogromna większość wystawców — to instytucje gospodarcze sowieckie i kooperatywy. Wystawców prywatnych bardzo niewielu. Bardzo źle odbija się jarmark fatalnie działający aparat kolejowy.

Wiadomości giełdowe

Z GIEŁDY KRAKOWSKIEJ. Po jednod[illegible] ledwie osłabieniu rynek dewizowy znów się [illegible] nił i kursy wszystkich walut znacznie [illegible] górę z wyjątkiem marki niemieckiej. [illegible] ½ punktu. Zwłaszcza korona czeska robi w [illegible] ciągu ogromne skoki.

W dziale akcyj przemysłowych i hand[illegible] [illegible]dał duże ożywienie i obroty po kursie prz[illegible] [illegible]no zwyżkowym. Papiery procentowe bez r[illegible]

GIEŁDA PRASKA. Dnia 21 sierpnia [illegible] dolary 32·25—32·65.

Cedula kursowa giełdy krak[owskiej]

z dnia 23 sierpnia 1922

Akcje bankowe handl. i przem.		ofiar.	żąd.
Polski Bank Przemysłowy		600·—	700·—
Bank Hipoteczny		750·—	850·—
	Transakcja		800·—
Bank Małopolski		700·—	750·—
Ziemski Bank Kredytowy		600·—	650·—
Powszechny Bank Kredytowy		350·—	400·—
Bank Ziemski dla Kresów, Łańcut		600·—	700·—
Bank Kredytowy w Warszawie		3000·—	3200·—
Bank Związku Spółek zarobk.		2000·—	2200·—
Polskie Tow. handlowe		900·—	1050·—
	Transakcja	1050·—	900·—
Handlowa Spółka akcyjna »Hapex«		175·—	225·—
»Pharma« (Mag. B. Jaworricki)		3700·—	3900·—
»Polski Glob«		600·—	700·—
Żegluga Polska		250·—	300·—
Zieleniewski		8000·—	8500·—
	Transakcja	8000·—	8500·—
Warsz. Ska bud. parowozów		1400·—	1600·—
	Transakcja	1475·—	1500·—
H. Cegielski, fabr. masz. Poznań		4200·—	4600·—
	Transakcja	4200·—	4600·—
»Potęga« Tow. pol. fabr. huty żel.		28000·—	31000·—
»Trzebinia« fabr. masz. i narz. rol.		2000·—	2200·—
	Transakcja	2150·—	2000·—
Zakłady amunic. »Pocisk«		800·—	900·—
»Automotor« fabryka samochodów		1000·—	1200·—
Fabr. Portland-Cementu Szczakowa		28000·—	30000·—
»Górka« fabryka cementu		8300·—	8900·—
	Transakcja		8600·—
Sierszańskie zakł. górn.		18000·—	19000·—
	Transakcja	19000·—	18250·—
»Tepege« Tow. dla przeds. górn.		5000·—	5800·—
Polska Nafta		2100·—	2300·—
	Transakcja		2200·—
»Pezet« powsz. zakł. budowl.		1000·—	1200·—
Fabr. przetw. tłuszcz. w Trzebini		3800·—	4200·—
»Krakus« zjed. fabr. przetw. wysk.		2400·—	2600·—
Fabryka porcelany w Ćmielowie		3500·—	3800·—
	Transakcja	3600·—	3800·—
Fabr. i raf. cukru w Chodorowie		5800·—	6100·—
	Transakcja	5800·—	6100·—
Ska akc. elektr. okręg. w Sierszy		1200·—	1300·—

Waluty i dewizy:

	Kup.	sprz.	czeki:	
Dolary St. Zjed.	8500·—	8700·—	8600·—	8800·—
Transakcja			8750·—	8800·—
Dolary kanad.	8500·—	8600·—	8500·—	8600·—
Franki francuskie	670·—	690·—	680·—	700·—
Transakcja				695·—
Franki belgijskie	650·—	670·—	650·—	670·—
Franki szwajcar.	1600·—	1700·—	1600·—	1700·—
Funty szterl.	38500·—	39500·—	38500·—	39500·—
Marki niemieckie	6·—	7·—	6·—	7·—
Transakcja			6·75	6·30
Korony austr.	0·11	0·13	0·10	0·11
Transakcja				0·10½
Korony czeskie	280·—	300·—	290·—	308·—
Transakcja			290·—	305·—
Korony węgierskie	5·50	6·50	5·50	6·50
Korony duńskie	1900·—	2000·—	1900·—	2000·—
Lei rumuńskie	55·—	65·—	60·—	70·—
Liry włoskie	380·—	400·—	380·—	400·—
Floreny holend.	3000·—	3200·—	3000·—	3200·—

GIEŁDA WARSZAWSKA. (23 sierpnia). Miljonówka trans. 1565—1595.

Akcje: Bank dyskontowy 4000. Bank zachodni 2900-2950—2900. Bank dla handlu i przemysłu w Warszawie 7000, Bank kredytowy w Warszawie 3500—3600, Warsz. Tow. fabryk cukru 80.000—83.000—82.000, Drzewny przemysł i handel 1800—1780, Warsz. Tow. kopalń i zakł. hutn. 14.100—14.400—14.100, Lilpop-Rau-Lewenstein 5900—5950—5875. Ostrowieckie zakłady 11.700—12.500—12.000, Rudzki i Ska 3725—3750—3675, Starachowice 6825—6950—6850, Zakłady żyrardowskie 129.000—128.000—129.000, Borkowski 1625—1525—1550, Bracia Jabłkowscy 3150—3075, Warszawskie Tow. transp. i żeglugi 1950, Polska Nafta 2100—2000.

Waluty: Dolary Stanów Zjedn. trans. 8625—8775—8675, sprzedaż 8695, kupno 8655, dolary kanadyjskie trans. 8600—8620—8625. sprzedaż —. franki belgijskie trans. 650—660—655. sprzedaż 657. kupno 653, franki francuskie trans. 692. marki niemieckie trans. 6·90—7—6·90, sprzedaż 6·85, kupno 6·25.

Czeki: Berlin 6·70—6·85—6·65. trans. sprzedaż 6·85, kupno 6·25, Londyn trans. 38.600—39.500—39.400, sprzedaż 39.400, kupno 39.200, Nowy York trans. 8650 8775—8680, sprzedaż 8710. kupno 8670. Nowy York drobne trans. —, sprzedaż 8690, kupno 8650. Paryż trans. 649—697·50—695, sprzedaż 695, kupno 693, Praga trans. 267·50—287·50—280, sprzedaż 280. kupno — Szwajcarja trans. 1710—1692·50, sprzedaż 1695. kupno 1687. Wiedeń trans. 10·75—10·50, sprzedaż 10·75, kupno 9·75.

GIEŁDA SZWAJCARSKA. (23 sierpnia). Berlin 0·41½, Holandja 204·35, Nowy York 524·50. Londyn 2349. Paryż 41·60. Medjolan 23·62. Praga 17·50, Budapeszt 0·32½, Zagrzeb 1·50, Sofja 3·12, Warszawa 0·06¼, Wiedeń 0·00¾.

CZARNA GIEŁDA W WARSZAWIE. (Tel. wł.) Tendencja mocna. Dolary 8750, marki niemieckie 7, franki francuskie 680, franki belgijskie 650 franki szwajcarskie 1640, funty 38.900 mk.

CZARNA GIEŁDA WE LWOWIE. (Tel. wł.). Dolary 8460—8480, marki niemieckie 7—8, franki francuskie 580—590, franki szwajcarskie 1300—1400 mk.

Odpowiedzialny redaktor:
MICHAŁ KONOPIŃSKI.

Przewodnik turystyczny po Krakowie.

Rozkład jazdy kolei żelaznych z Krakowa.

Z dworca głównego odchodzą: o g. 1·48 posp. do Lwowa; o g. 5·20 posp. do Krynicy i N. Zagórza przez Tarnów; o g. 5·40 posp. do Zakopanego i Rabki; o g. 6·01 osob. do Niepołomic; 7·00 posp. do Lwowa; o g. 7·55 osob. do Lwowa; o g. 7·25 posp. do Zakopanego; o g. 8·10 osob. do Bochni; o godz. 8·40 osob. do Wieliczki; o godz. 10·25 osob. do Lwowa; o g. 11·00 osob. do Krynicy przez Tarnów; o g. 13·25 osob. do Zakopanego i Nowego Sącza przez Suchą; o g. 14·00 osob. do Wieliczki i Oświęcimia przez Skawinę; o g. 14·20 osob. do Kocmyrzowa; o g. 14·35 osob. do Stanisławowa i Lwowa przez Stróże i Sambor; o g. 14·45 osob. do Niepołomic; o g. 18·20 osob. do Lublina przez Rozwadów; o g. 19·25 osob. do Lwowa; o g. 19·35 osob. do Tarnowa; o g. 20·30 osob. do Wieliczki; o g. 20·50 osob. do Lwowa; o g. 22·40 osob. do Krynicy i Orłowa przez Tarnów; do Stanisławowa przez Stróże, Stryj; o g. 23·30 osob. do Lwowa; o g. 23·45 osob. do Zakopanego przez Suchą; do Stanisławowa przez Suchą, Stryj.

Z dworca głównego odchodzą: o g. 0·35 posp. do Warszawy; o g. 1·20 posp. do Piotrowic (Wiednia, Pragi); o g. 3·55 osob. do Piotrowic; o g. 7·15 osob. do Piotrowic i Katowic; o g. 10·25 osob. do Żywca przez Dziedzice; o g. 14·14 osob. do Piotrowic; o g. 17·10 osob. do Cieszyna i Żywca przez Dziedzice; o g. 17·40 posp. do Gdańska przez Katowice, Poznań; o g. 19·40 osob. do Żywca przez Dziedzice; o g. 20·05 posp. do Poznania przez Katowice; o g. 22·45 posp. do Warszawy.

Z nowego dworca osobowego „zachodniego" odchodzą: o g 8·00 posp. do Warszawy; o g. 10·00 osob. do Warszawy; o g. 13·20 osob. do Trzebini; o g. 17·50 osob. do Warszawy przez Dęblin i do Katowic; o g. 19·30 osob. do Warszawy; o g. 22·25 posp. do Warszawy przez Dęblin; o g. 22·55 osob. do Łodzi; o g. 23·15 osob. do Dziedzic.

Władze:

Województwo, ul. Basztowa L. 26, tel. 1141; godz. przyjęć: wojewoda od 11—1, godz. urzęd.: od 8—3, dla stron od 10—1. **Starostwo krakowskie,** ul. Starowiślna L. 13, tel. 3554; godziny przyjęć: starosta od 11—1, godz. urzęd.: od 8—3, dla stron od 10—1. **Magistrat,** plac WW. Świętych L. 3, tel. 46; godz. przyjęć w prezydjum miasta: od 12—2 z wyjątkiem niedziel i świąt; godziny urzędowe od 8—2. **Dyrekcja kolei państwowych,** plac Matejki L. 12, telefon 2458; godziny przyjęć: prezes dyrekcji od 11—1, godz. urzęd.: od 8—3 z wyjątkiem niedziel i świąt. **Dyrekcja policji,** ul. Krupnicza L. 34. telefon 458; godziny urzędowe: od 8—3.

Wawel i muzea:

Zamek królewski na Wawelu zwiedzać można od godziny 9 do zmroku. Wstęp do Zamku 50 mkp. (Zarząd Zamku królewskiego tel. 1262). **Muzeum narodowe,** Sukiennice, tel. 168, otw. codziennie od 10—2, wstęp 50 mkp. **Muzeum Czapskich,** ul. Wolska L. 10, tel. 519; otwarte w niedziele i środy od 10—2, wstęp 50 mkp. **Dom i muzeum J. Matejki,** ul. Florjańska 41, otw. codziennie od 10—2, wstęp 50 mkp. **Muzeum Czartoryskich,** ul. Pijarska L. 6, otw. we wtorki i piątki od 10—12. **Miejskie Muzeum przemysłowe,** ul. Smoleńsk 9, tel. 1339, otw. od 10—1, wstęp 5 mkp. **Wystawa Towarzystwa sztuk pięknych,** pl. Szczepański 1, tel. 8, otw. codziennie od 10—4 popoł.; wstęp 100 mkp.

Wystawa przemysłu polskiego Ligi pomocy przemysłowej ul. Straszewskiego 28, wstęp wolny od 9—1 i od 3—6.

Biura kupna i sprzedaży nieruchomości.

Koncesjonowane Biuro kupna i sprzedaży nieruchomości. Dom dla handlu i przemysłu **Władysława Kopskiego,** Zwierzyniecka l. 22, posiada każdego czasu duży wybór realności, majątków, ziem i t. p.

„Uczciwość" Biuro kupna i sprzedaży kamienic, realności, folwarków sprzedaje i przyjmuje do kupna, Podwale 3, obok poczty.

Biura ogłoszeń.

Ogłoszenia do pism całego świata **projektuje** i przyjmuje Biuro reklamy prasowej **„Promień", Kraków, Rynek gł. 30.**

Powszechne Biuro reklamy **„Prasa",** Karmelicka 16, tel. 2086, przyjmuje ogłoszenia do wszystkich czasopism krajowych i zagranicznych.

Ogłoszenia prasowe i **reklamy kolejowe „Ruch",** S. A., ul. Szczepańska 9, tel. 369.

Fabryki.

„Glorja", fabryka **świec,** wyrobów woskowych. Spółka z ogr. odp., Sławkowska 11.

Fortepiany,

pianina i fisharmonje firm pierwszorzędnych, jak:

Bechstein
Bösendorfer
Blüthner
Ehrbar
Ibach
Kotykiewicz
Lauberger & Gloss
Seiler
Schiedmayer
Stingl
Wirth

do nabycia w składzie fortepianów **Heleny Smolarskiej, Wolska 7.**

Kino.

Kino „Opieka" ul. Zielona 17. Czysty zysk dla inwalidów wojennych. Przedstawienia codziennie od godz. 5-tej w święta od 3-ciej.

Księgarnie i sprzedaż dzienników i mód.

Księgarnia i sprzedaż gazet: **„Ruch",** S. A., ul. Szczepańska 9, tel. 369.

Najnowsze żurnale mód stale do nabycia u firmy M. Landau, Kraków, ul. św. Krzyża 5.

Laboratorja kosmetyczne i perfumerja.

Laboratorjum kosmetyczne **Franciszki Budziaszek,** Grodzka l. 5, I. p., dobrze zaopatrzony zakład w wyroby kosmetyczne.

Materjały tekstylne, zakłady kraw. konfekcja i galanterja.

Zakład krawiecki damski i męski

J. Kumala, ul. Szczepańska 11.

Zamówienia dla pań i panów z materjałów własnych i dostarczonych, szybko i dokładnie. Gotowa konfekcja damska. Ceny 25% niżej cennika.

Bazar krajowy

Krajowego Związku przemysłowego w Krakowie, Rynek gł. l. 33

poleca:

zefiry, płótna na bieliznę i pościel, płócienka, markizety, batysty, chusteczki do nosa, pończochy, skarpetki, koce, kilimy, wyroby koszykarskie, **rzeźby, zabawki.**

Ceny bardzo przystępne.

Obuwie.

Stanisław Hachaj, ul. św. Tomasza 9. Magazyn i pracownia obuwia damskiego, męskiego i dziecięcego. Najnowsze fasony angielskie, francuskie, warszawskie, stale na składzie w wielkim wyborze.

Pracownia szewska A. Pałki, Kraków, Rynek gł. 30

wyrabia obuwie męskie, damskie dziecięce; przyjmuje reperacje. Ceny konkurencyjne.

Zaprasza się P. T. Panie do oglądania świeżo nadeszłych modeli obuwia jesiennego. — **Gizela Brand,** Kraków, Starowiślna 6.

Najeleganckze obuwie, bielizna męska i damska, tylko u firmy **Weinmann, Starowiślna 6.**

Jan Ochmański, magazyn obuwia, ul. Zwierzyniecka 4.

REWIZJA LOSÓW.

Biuro rewizji losów przy Domu informacyjnym Eibenschütz, Rynek 8.

Sport.

Piłki nożne
Rakiety (tennisy)
Kregle
Krokiety
Lekkie atletyczne

cenniki darmo i ofrankowane

L. Weindling

Kraków, ul. Grodzka 26.

Zakłady przemysłowe.

Zakłady wydawnicze i przemysłowe **„Ryngraf",** S. A., Sławkowska l. 11.

Zakład tapicersko-dekoracyjny, magazyn **mebli** i wyrob **kołder A. Rybiński,** ul. Sławkowska 21. Telefon Nr 3168.

Katolicka wytwórnia kołder **M. Matusiewicz,** ul. Poselska 20.

Kajetan **Dudziak,** ul. Florjańska l 47, posiada wykwintne **urządzenia meblowe do gabinetów, jadalń, sypialń, biur itp.**

Zakład naukowy.

„MATURA"

Kraków, Grodzka 60.

P. T. Wojskowi, Urzędnicy i osoby z prowincji przygotowują się szybko i dokładnie do matury i wszelkich egzaminów w zakresie szkół średnich i sem. naucz.

Informacje i prospekty bezpłatnie.

Naprawa samochodów.

Auto-Guma

Zwierzyniecka 23.

Naprawa opon samochodowych według najnowszych z lobuczy techniki zagranicą. Za źle naprawione opony zwraca się pieniądze.

Korzystajcie ze sposobności!

Ceny fabryczne!

Fabryczny skład gum **„Autoelectric", w Warszawie,** posiada na składzie świeże transporty gum samochodowych, rowerowych, powozowych, oraz masywów; francuskich, niemieckich i amerykańskich marek. Zamówienia przyjmuje **Kałuski Józef,** ulica Pańska l. 8, m. 9.

Fotograficzny zakład.

Fotografje artystycznie wykonane, po cenach umiarkowanych poleca zakład fotograficzny „Marja" ul. Szewska 20.

DRUKARNIA LITERACKA

w Krakowie

ul. Jagiellońska 10, tel. 40

przyjmuje wszelkie roboty, wchodzące w zakres sztuki drukarskiej.

Maszyny pospieszne i rotacyjne.

Technik dentystyczny poszukuje posady. Zgłoszenia pod **„Technik dentystyczny"** przyjmuje Administracja „Nowej Reformy". 4096

Koledzy broni byłego 16 pułku pospolitego ruszenia, którzy brali udział w pierwszej bitwie pod Tarłowem dnia 25 sierpnia 1914 r., zechcą bezzwłocznie zgłosić się u podpisanych osobiście lub listownie celem porozumienia się względem ewentualnego urządzenia wspólnego wieczoru koleżeńskiego. — **Unger,** Kraków, ul. Dunajewskiego l. 3 — **Ludwik Aksman,** Kraków, ulica Szewska 10. 4093

Słuchaczka filozofji (przyrodniczka) przyjmie korepetycje ewentualnie zajmie się całkowitem kształceniem z zakresu szkół powszechnych gimnazjów, za osobne mieszkanie. Zgłoszenia pod **N. M.** poste restante Alwernia. 4100

Zdolny, sumienny korepetytor, prawnik, poszukuje lekcji stałej za mieszkanie lub bez. Zgłoszenia pod **„Prawnik"** przyjmuje Administracja „Nowej Reformy". 4088 1 2

Kupię betony 4—8 karatów. — Wiadomość: ul. Florjańska 40, Roman Szczerba. 4099 1 3

Kursa wyższe dla kobiet im. A. Baranieckiego

w Krakowie, ul. Karmelicka 32, II piętro

istniejące od roku 1868, otwierają 1 października dwuletni kurs literacki i jednoroczny gospodarstwa wiejskiego z praktycznem ogrodnictwem. 3751 2 2

Dyrektor **J. Rostafiński.**

Samodzielny buchalter-bilansista z dłuższą praktyką, poszukuje natychmiast posady. Włada w słowie i piśmie również językiem niemieckim. Edward Czaki, Wien VIII, Tigergasse 17/5. 3974 3 3

Suknie damskie i dziecięce, kostjumy, płaszcze wykonuje wzorowo, po umiarkowanych cenach, Związek pracy polskich kobiet — Kraków, plac Szczepański 3. Tamże szyje się bieliznę i kompletne wyprawy ślubne. 4030 3 4

Willę z ogrodem, polem, przy Krakowie i sklep delikatesów z restauracją, wyszynkiem, bardzo dobrze prosperujący, w Krakowie, sprzeda lub zamieni na folwark 50-mrg. w Małopolsce zachodniej. Biuro „Uczciwość", Kraków, ulica Podwale 3. 4069 2 3

Poszukuje się komiwojażera do odsprzedaży bielizny w różnych gatunkach. Zgłoszenia pod **„F. B."** przyjmuje Administracja „Nowej Reformy". 4074 3 5

250.000 mkp.

i czynsz dam za pokój z kuchnią albo za pokój kawalerski na dwie osoby. Zgłoszenia pod **„Tadeusz R."** przyjmuje Administracja „Nowej Reformy". 4075 2 2

Kupuję garderobę męską, używaną. Zawiadomienie korespondentką lub ustnie. Schmans, Kraków, Szeroka 22. 3671 17 20

Księgarnia katolicka

Kraków, ul. Florjańska 1 otrzymała na skład kilkanaście **ostatnich egzemplarzy** dzieł:

K. Bartoszewicz. Księga pamiątkowa Konstytucji 3 Maja. Cena 2 tomów 360 Mk.

K. Bartoszewicz. Antysemityzm w Polsce do końca XVII wieku. Cena 360 Mk.

K. Bartoszewicz. Wojna żydowska w r. 1859 (początki asymilacji i antysemityzmu). Cena 120 Mk.

Pieśni polskie. Najlepszy wybór pieśni narodowych — ozdobnie oprawne w płótno angielskie, ze srebrnym orłem 360 Mk.

(Dzieła te oddawna są wyczerpane w handlu księgarskim). 3060

Najlepszym środkiem do prania bielizny jest proszek mydlany 1900.

50.000 mkp.

wypłacimy temu, kto udowodni, że proszek ten szkodzi bieliźnie!

ZAKŁADY CHEMICZNE, POZNAŃ — GŁÓWNA. 3863 5 5

Jen. repr. W. Schönthaler, Kraków, Radziwiłłowska 11

MAŁOPOLSKI ZAKŁAD ODZIEŻY W KRAKOWIE

poleca swe sklepy i magazyny tekstylne

w Podgórzu, przy ul. Nadwiślańskiej 12

jakoteż Szatnię

w Krakowie, przy ul. Szczepańskiej 3

sprzedaje hurtownie i detajlicznie towary:

wełniane i bawełniane na ubrania męskie i kostjumy damskie, cajgi, płótna białe na bieliznę, płócienka kolorowe, zefiry, drelichy, chustki duże i chustki na głowę, koce, gotowe ubrania męskie, płaszcze, kurtki, obuwie męskie, damskie, chłopięce i dziecięce.

300 9 0

Tow. akc. Zakładów ceramicznych

DZIEWULSKI i LANGE

WARSZAWA, ULICA RYSIA L. 1

wznowiło produkcję

POSADZEK TERRAKOTOWYCH

Firma egzystuje od r. 1888, odznaczona najwyższemi nagrodami na wystawach światowych w Paryżu, Brukselli, Petersburgu, Rewlu, Kijowie, Ekaterynosławiu i wielu innych. Największe fabryki polskie w tej gałęzi przemysłu. 2852 3 3

Sprzedaż każdemu bez ograniczeń!

PŁÓTNA

PŁÓCIENKA — BATYSTY

MATERJE WEŁNIANE, DAMSKIE I MĘSKIE

UBRANIA MĘSKIE I DAMSKIE

PŁASZCZE

KOSZULE MĘSKIE, BIAŁE I KOLOROWE

KOCE — PLEDY — CERATY

poleca

SZATNIA APROWIZACJI MIAST

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością

KRAKÓW — PAŁAC SPISKI. 3338 2 2

Sprzedaż każdemu bez ograniczeń!

Spółka transportowa „CRACOVIA"

Dom spedycyjno-komisowy

Grodzka 60 — Kraków — Telefon 270

Filje: Lwów, ulica Halicka L. 20. 3971
Tarnów, plac Sienkiewicza L. 6.
Wiedeń, I., Schönlaterngasse 7a.

Wysyłki towarów w kraju i za granicę.
Przesyłki zbiorowe ze wszystkich większych miast.

Oddział: Łódź, ulica Piotrkowska L. 22.

Nie kupujcie

mebli klubowych, dopóki ich nie oglądniecie w wytwórni, Radziwiłłowska 13.

Polecamy jako jedyną w Polsce specjalną wytwórnię mebli klubowych, która przewyższa zagraniczny import w jakości i w wykonaniu. 4103 1 0

PUDEŁKA BLASZANE

białe, cynowane i czarne, 40, 45 i 50 mm, na składzie i tanio do nabycia: 4095 1 2

Bursztyn, Kraków-Podgórze, ul. Lwowska 26. Biuro: I. p

Kąpiele kwaso-węglowe, silnie musujące, nieograniczenie trwałe, nie psujące wanny, pojedyncze lub kombinowane z iglicami, siarką, żelazem i aromat. ziołami.
Kąpiele iglicowe z przydatkiem soli.
Kąpiele jodowo-bromowe, siarkowe, żelazne, solankowe.
Ług słony ze saliny wielickiej.
Sól borowinowa sztuczna do kąpieli.
Sól jodowa z Zabłocia z silną zawartością jodu.

Prospekty w fabryce:

Karol Schopper i Ska

Spółka z ogran. poręką, **Bielsko-Warszawa.**

Do nabycia we wszystkich aptekach i drogerjach.
Główny skład: Apteka Konstantyn **Wiszniewski, Kraków.**

3955 4 0

OGŁOSZENIA

na **wszystkie dworce kolejowe,**
od **wszystkich pism krajowych** i zagranicznych

przyjmuje 2040

Polskie Tow. księgarni kolejowych

„RUCH" S. A.

Kraków, ulica Szczepańska L. 9.

Oddziały: Warszawa — Lwów — Gdańsk — Wilno — Poznań

WIEDEŃSKI MIĘDZYNARODOWY JARMARK

10—18 wrzesień 1922.

Korzystna okazja zakupu dla wszelkich gałęzi.

4.000 wystawców z kraju i zagranicy.

Oddział surowców i półfabrykatów.
Jarmark techniczny i budowlany.

Wszelkich informacyj udziela

Wiener Messe A. G., Wien, VII., Messepalast

jak również honorowe przedstawicielstwa:

Kraków: Austrjacki Wydział paszportowy, ul. Kanonicza 16.
„ Izba handlowa. 3699 6 6
„ Polsko-bałtyckie Tow. handl. i transportowe, S. A.

RZEPAK I SIEMIĘ LNIANE

kupuje firma: 4089 2 3

„Melma", Lwów, Zyblikiewicza 24

ROK ZAŁOŻENIA 1917. ROK ZAŁOŻENIA 1917.

PRZEDSIĘBIORSTWO DLA OSWIETLANIA ELEKTRYCZNEGO I PRZENOSZENIA SIŁY

CZESŁAW BANDURA

TARNÓW, PLAC KAZIMIERZA WIELKIEGO L. 1

pasaż Tertila — Telefon 95

podejmuje się wszelkich urządzeń, w zakres elektrotechniki wchodzących, z prądu silnego, jakoteż słabego, tak w miejscu, jakoteż i na prowincji. 6159 2 2

Skład wszelkich materjałów elektrycznych i technicznych.
Własne warsztaty reperacyjne motorów i dynamo-maszyn.

1.000 franków miesięcznie 3676 10 2

zarobić mogą panie i panowie każdego stanu za lekką współpracę w firmie holenderskiej.

Wzory i broszury bezpłatne nadeszle za zwrotem porta w kwocie 300 mkp.

E. Bock, Wiedeń, VI., Gumpendorferstr. 109/14

Zwraca się uwagę P. T. właścicieli młynów, iż orygin. **szwajcarska GAZA jedwabna**

„WYDLERA"

powinna być zaopatrzoną poniżej uwidocznionym znakiem ochronnym

Główna sprzedaż u firmy

B. UNGER

Biuro sprzedaży maszyn i przyborów technicznych

Kraków, ul. Szewska L. 21. Telefon Nr 1527.
3970 2 2

Smołę kamienną

górnośląską sprzedaje wagonami 3933

Biuro techniczne

J. Wulkan, Kraków, Jasna

KSIĄŻNICA POLSKA

T. N. S. W.

Lwów, ulica Czarnieckiego L. 12
Warszawa, Nowy Świat L. 59

poleca 3415 2 2

FELIKS WILIŃSKI

dyrektor filji
Polskiego Banku Przemysłowego w Sosnowcu

BANK I JEGO ORGANIZACJA

kompendjum interesów i techniki bankowej
(str. 336 i liczne tablice).

Do nabycia w każdej księgarni.

W Drukarni Literackiej w Krakowie, ul. Jagiellońska L. 10. Rządca Drukarni L. K. Górski.